

Vlaams
Parlement

ingediend op **459** (2019-2020) – Nr. 1
18 september 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Koen Daniëls en Elisabeth Meuleman

over de start van het leerplichtonderwijs
op 1 september

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Sihame El Kaouakibi;
Stijn Bex, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Johan Danen, Gustaaf Pelckmans;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door minister Ben Weyts	4
II.	Bespreking.....	9
1.	Tussenkomsten van de leden.....	9
1.1.	Koen Daniëls	9
1.2.	Loes Vandromme	10
1.3.	Roosmarijn Beckers.....	13
1.4.	Kathleen Krekels	14
1.5.	Jo Brouns	15
1.6.	Jan Laeremans.....	17
1.7.	Elisabeth Meuleman.....	18
1.8.	Arnout Coel	19
1.9.	Jean-Jacques De Gucht	19
1.10.	Jos D'Haese.....	20
1.11.	Steve Vandenberghe.....	21
1.12.	Katrien Schryvers.....	22
1.13.	Hannelore Goeman.....	23
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	26
3.	Bijkomende vragen en antwoorden	31
	Gebruikte afkortingen.....	32

Op 21 augustus 2020 organiseerde de Commissie voor Onderwijs een gedachte-wisseling met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de start van het schooljaar op 1 september.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

I. Uiteenzetting door minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* kadert de genomen beslissingen zonder al te veel te herhalen wat al in de media is verschenen.

Hoe is de besluitvorming met betrekking tot de heropstart aangepakt? Timing was essentieel in deze discussie, zegt de minister. Hij wou absoluut dat het onderwijsveld als eerste een gedetailleerd opstartscenario had, omdat dat er misschien toe kon leiden dat er wat meer verkregen kon worden. Anderzijds nam de druk ook toe naarmate 1 september dichterbij kwam. Leerkrachten, directies en ouders stelden zich de vraag in welke kleurcode gestart zou kunnen worden. De draaiboeken waren al tot in detail voorbereid, maar er moest gekozen worden in welke kleurcode en met welke maatregelen opgestart zou worden.

Het nadeel was dat de cijfers absoluut niet goed waren. Het is beter om in dialoog te treden met virologen en om hen om meer souplesse te vragen als de cijfers van de pandemie goed zijn, wat nu niet het geval was. Opstarten in code geel behoorde eigenlijk niet tot de mogelijkheden. Het speelde ook in het nadeel dat men zich vanuit verschillende hoeken begon te roeren en dat enkele Vlaamse kranten het nodig vonden om te koppelen dat de beslissing al genomen was en dat er gestart zou worden in code oranje. Dat kwam bijzonder ongelegen omdat de minister op dat moment in dialoog was met de virologen om net niet in code oranje te starten, terwijl de indruk gewekt was dat in Vlaanderen de publieke opinie rijp werd gemaakt voor een opstart in code oranje. Al deze feiten maakten de opdracht moeilijker, stelt de minister.

De minister had regelmatig contact met Erika Vlieghe om alles goed door te spreken. Hij vroeg om een stevige wetenschappelijke analyse en wilde de data van de buurlanden vergelijken, waar er ook wordt uitgegaan van een heropstart van het onderwijs met een vrij grote souplesse, zelfs in het Verenigd Koninkrijk. Hij wilde ook een analyse van de data van de incidentie van de pandemie in mei en juni toen er werd heropgestart. Hij wilde ook de data over de zomerkampen en de incidenten die daar zijn vastgesteld.

Dat leverde een rapport op van de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg, waaruit blijkt dat er sinds de heropening van de scholen 153 gevallen van COVID-19 werden vastgesteld, meer bepaald 126 bij leerlingen en 27 bij personeelsleden. Van die 153 gevallen waren er slechts 13 zogenoemde 'secondary cases', wat betekent dat ze positief testten na contact met een andere positief bevonden persoon op school.

Er hebben 13.000 jeugdactiviteiten plaatsgevonden en er waren slechts 24 casussen van corona. In driekwart van de gevallen ging het slechts om één positief geval per activiteit. Van de 18 zomerkampen die in quarantaine zijn geplaatst, was er

slechts in 12 kampbubbels sprake van 'secondary cases'. Die data hebben geholpen in de dialoog met de virologen.

De belangrijkste factor om de omslag te maken richting opstart in code geel was het voorstel om fijnmazig te werk te gaan. In regel wordt er gestart in code geel, maar bij wijze van uitzondering kan er in gemeenten waar de pandemie een bepaalde drempel heeft overschreden, opgetreden worden en kan er geschakeld worden naar een andere code. Er zijn daarnaast ook enkele concessies gedaan en er waren de wetenschappelijke bevindingen over de rol van kinderen. De minister wijst er nogmaals op dat het belangrijk was om als onderwijsveld eerst te zijn. Dat verschaftte wat comfort, waardoor virologen konden zeggen dat er dan misschien op andere domeinen wat strenger opgetreden moet worden en dat de prioriteit aan het onderwijs wordt gegeven. Dat zijn vier cruciale factoren die het akkoord mogelijk hebben gemaakt, aldus de minister.

Er is vertrokken van het recht op leren en de virologen hebben zich daarachter geschaard. De minister benadrukt dat het recht op leren het best wordt gegarandeerd door les te geven in de klas.

Op 14 augustus was er een cruciale meeting met de virologen waarbij ook iemand van de administratie die het dossier goed kent, aanwezig was. De minister heeft met die persoon rechtstreeks contact gehouden en enkele voorstellen gedaan. Op grond van die discussie is de minister aan tafel gegaan met Erika Vlieghe en de ministers van de Franse en Duitstalige Gemeenschap. Vervolgens is er een akkoord gemaakt en heeft de minister een voorstel uitgewerkt. Daarna is het brede onderwijsveld met een veertigtal partners geconsulteerd, wat simultaan ook in de andere gemeenschappen is gebeurd. Dat heeft geleid tot enkele amenderingen van het tekstvoorstel, die ook zijn doorgesproken met de andere gemeenschappen. Dat heeft ertoe geleid dat elke gemeenschap een eigen akkoord heeft dat inhoudelijk grosso modo overeenstemt, op enkele kleine details na. Vervolgens is er een definitief akkoord gesloten en dat is gecommuniceerd.

Het akkoord is een evenwichtsoefening waar kritiek op kan worden gegeven, maar het is belangrijk dat de virologen mee zijn, gelet op de gevoeligheid van de materie, meent de minister. Het gaat immers over de kinderen. Het is een verhaal van geven en nemen en de virologen waren bereid om niet alles door een epidemiologische bril te bekijken, maar ook oog te hebben voor het welzijn van de kinderen, de leerkrachten en de hele samenleving.

Wat is er versoepeld? In code geel wordt er niet langer uitgegaan van vier lesdagen per week in het secundair onderwijs maar van vijf. Code oranje wordt aangepast voor de eerste graad van het secundair onderwijs. In de eerste lesweek worden sowieso alle leerlingen verwacht in de scholen.

De minister duidt de eerste versoepeling. Aanvankelijk was het de bedoeling om in code geel de woensdagvoormiddag te organiseren via afstandsonderwijs. Door een dag minder fysiek onderwijs is er een dag minder contact, zijn er minder verkeersstromen en is er minder druk op het openbaar vervoer. Daartegenover staan echter de kosten op pedagogisch vlak en op het vlak van organisatie voor de ouders. Leerlingen in de eerste graad alleen thuislaten op woensdagvoormiddag is niet altijd evident. Dit zou dus ook een impact hebben op de arbeidsorganisatie van de ouders. Uiteindelijk is de kosten-batenafweging gemaakt en zijn de virologen ermee akkoord gegaan omdat de kosten op pedagogisch, organisatorisch en maatschappelijk vlak niet opwegen tegen de virologische baten. Ze waren bereid om in code geel uit te gaan van vijf dagen les op school.

Een tweede versoepeling is dat de eerste graad van het secundair onderwijs in code oranje ook steeds fysiek onderwijs kan blijven genieten, in tegenstelling tot

de tweede en derde graad, die in code oranje overschakelen naar week om week met gesplitste klassen. In de ene week is de ene helft van de klas aanwezig op school en de andere helft thuis. Er zou dan aan preteaching worden gedaan. Wanneer de jongeren fysiek aanwezig zijn in de klas, worden er al taken, opdrachten en lesinhoud meegegeven die thuis moeten worden behandeld. Als ze dan opnieuw fysiek aanwezig zijn in de klas, wordt daarop teruggekomen. Dat de eerste graad fysiek onderwijs kan blijven genieten, is een gevolg van de overweging dat jongeren van die leeftijd een hele week alleen thuislaten niet te verantwoorden valt en dat dit pedagogisch ook niet aangewezen is. Vooral de jongeren in het eerste jaar hebben de grootste stap achter rug, met de overgang van het zesde leerjaar naar het secundair onderwijs. Op dat vlak is er volgens de minister een belangrijke stap gezet en een goed akkoord bereikt.

Een derde versoepeling is dat alle leerlingen in heel Vlaanderen in de eerste week van september naar school kunnen gaan. Vanuit pedagogisch oogpunt maar ook vanuit sociaal welzijn moet er een startmoment georganiseerd worden waarbij iedereen samengebracht wordt. Dat is belangrijk.

Daartegenover staan er enkele verstrengingen voor het secundair onderwijs. Zo moet het mondkemper worden gedragen in de klas. Aanvankelijk was het zo dat er gekozen kon worden tussen social distancing of mondkemperplicht. Aangezien er in code geel wordt uitgegaan van volle scholen, is social distancing een hypothese. Daarom wordt het mondkemper verplicht in de klas, maar niet tijdens pauzes in open lucht of sportactiviteiten. Volgens virologen is het risico op besmetting heel verschillend in een gesloten constellatie of outdoor. De minister verheelt niet dat hij daarmee akkoord is gegaan omdat dit ook de leerkrachten wat mentaal comfort biedt en het voor hen veiliger maakt.

Een tweede verstrenging is dat de aanwezigheid van niet-essentiële derden in code geel wordt beperkt. Concreet gaat dat over oudercontacten en dergelijke. Die zullen niet plaatsvinden omdat dit risico's inhoudt die vermeden kunnen worden en niet raken aan de echte lestijd.

Een derde verstrenging is de opschorting van extra-murosactiviteiten. Er is aan de directies gevraagd om in het eerste trimester dergelijke activiteiten niet te organiseren omdat dit ook risico's inhoudt die vermeden kunnen worden. Dergelijke activiteiten gebeuren meestal niet per klas maar per jaar of meerdere jaren. Die grote groepen van leerlingen gaan dan ook heel vaak naar locaties waar er ook veel volk is. Er zit dus een heel duidelijke logica achter deze maatregel.

De minister benadrukt dat het akkoord geldt voor alle onderwijsniveaus en alle onderwijsvormen, dus ook voor het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs, het buitengewoon onderwijs en het hoger onderwijs. Het volgt altijd dezelfde logica en de opgesomde verstrengingen gelden vanaf het secundair onderwijs, dus ook voor het hoger onderwijs, voor het deeltijds kunstonderwijs en voor het volwassenenonderwijs.

Het Departement Onderwijs en Vorming heeft bijzonder hard gewerkt en prima werk geleverd bij het uitschrijven van de draaiboeken, benadrukt de minister. Er zijn draaiboeken voor het gewoon en buitengewoon basisonderwijs – ongewijzigd sinds 8 juli –, en voor het gewoon secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs, namelijk OV3 en OV4, en hbo5. Een derde draaiboek is voor het buitengewoon secundair onderwijs, OV1 en OV2. Het vierde draaiboek is voor het secundair onderwijs, leren en werken. Het vijfde draaiboek is voor het deeltijds kunstonderwijs. Het zesde draaiboek is voor het volwassenenonderwijs van het CVO, en het zevende draaiboek is voor het volwassenenonderwijs van het CBE.

Die draaiboeken zijn allemaal te consulteren op onderwijs.vlaanderen.be. Ze zijn overzichtelijk uitgewerkt, nog overzichtelijker dan de draaiboeken van juli. Maar zelfs dan zullen er nog vragen overblijven, en daarom is er ook voorzien in een rubriek met vragen en antwoorden, een FAQ-lijst die constant wordt geüpdatet. Dat zal ook gebeuren voor ouders en studenten.

In de week van 24 augustus wordt er ook een webinar opgenomen om te verspreiden voor leerkrachten, directies en ouders, met een omstandige uitleg over de veiligheid op school en de verschillende procedures en risico's. Hier zal ook de mogelijkheid worden gegeven om nog bijkomende vragen te stellen, die via mail kunnen worden beantwoord. Deze vragen zullen de basis vormen voor een panelgesprek dat later online beschikbaar zal zijn.

Wat als het toch misgaat? Hier en daar zal dat ongetwijfeld gebeuren. Ook daarvoor zijn draaiboeken uitgewerkt, en wel voor twee verschillende situaties. De eerste is een situatie waarin een besmetting wordt vastgesteld op een school. De tweede is een situatie waarin de school in een zone ligt waar het aantal besmettingen een bepaald niveau overschrijdt.

Er is een concreet draaiboek opgesteld voor wanneer een besmetting wordt vastgesteld op een school. De beslissing om een school of een klas te sluiten of in quarantaine te plaatsen wanneer een infectieziekte wordt vastgesteld, is volledig uitgewerkt. De beslissing wordt genomen door het team Infectieziektebestrijding van het agentschap Zorg en Gezondheid, na overleg met de CLB-arts. Daarbij wordt natuurlijk uitgegaan van containment: als het niet nodig is om de volledige school te sluiten, zal dat ook niet gebeuren. Dan zullen de maatregelen beperkt blijven tot het in quarantaine plaatsen van bijvoorbeeld een klas.

Begin volgende week wordt een werkgroep samengeroepen om dat te finetunen. Daarbij zal het vooral gaan over de testing. Er is extra testcapaciteit voorzien voor onderwijs als dat nodig zou zijn. De vraag is hoe dat zal worden uitgerold. Het testen is nog altijd een medische handeling en dus moet er worden gezorgd voor medische capaciteit. Dat is het doel van het overleg, zodat er lokaal voldoende medici kunnen worden gemobiliseerd wanneer zich een incident voordoet.

De tweede situatie is wanneer de school in een verhoogd risicogebied ligt. De procedure die cruciaal is geweest om een akkoord te bereiken over code geel, is eigenlijk een soort tweetrapsraket.

De RAG is samengesteld uit biologen, virologen en andere experts, en hanteert een lijst met data over de incidentie in gemeenten, dus over het aantal besmettingen per 100.000 inwoners. Als daar een kritische drempel wordt overschreden – die binnenkort in samenspraak wordt vastgelegd – en er wordt vastgesteld dat een optreden nodig is, dan worden de betrokken gemeenten verwittigd, net als het Nationaal Crisiscentrum en de minister zelf. Die worden op de hoogte gesteld en vervolgens wordt de lokale crisiscel – een bestaand orgaan –, aangevuld met vertegenwoordigers van het onderwijs, zowel werknemers als werkgevers, en het agentschap Zorg en Gezondheid samengeroepen. Daar wordt de aard van de broeihaard in kwestie bekeken. Als die heel lokaal valt te detecteren of wordt beperkt tot enkele families of een woonzorgcentrum, dan is het niet nodig om een school in code oranje te plaatsen.

De tweetrapsraket behelst dus enerzijds de evaluatie door de RAG, niet alleen op grond van de zuivere data, maar ook van de trend en de context. Als er bijvoorbeeld sprake is van het overschrijden van een drempel bij een dalende trend, dan zal de RAG misschien die positieve dalende trend aangrijpen om het oranje knipperlicht nog niet aan te zetten.

Anderzijds zal op het lokale niveau, waar men de lokale situatie het best kan inschatten, een voorstel worden gedaan om al dan niet naar code oranje te schakelen. Dat voorstel wordt eerst aan de minister van Onderwijs voorgelegd. Binnen een bepaalde termijn moet de minister dat goed- of afkeuren.

Het is wat onderbelicht, maar in dit akkoord heeft de minister altijd een hart voor de meest kwetsbare leerlingen. Dat zit verweven in het volledige akkoord. Er zijn aparte draaiboeken voor het buitengewoon onderwijs, dat tot en met code rood fysiek kan verlopen. Daar wordt prioriteit aan gegeven.

De moeilijkheid daarbij is natuurlijk de organisatie van het vervoer. Kinderen van het buitengewoon onderwijs hebben recht op georganiseerd vervoer. Natuurlijk is er een grote verstrenging op het openbaar vervoer en is er ook een beperkte capaciteit. Minister Ben Weyts is al een hele tijd in overleg met De Lijn om dat te organiseren en ervoor te zorgen dat er bussen rijden met een beperktere capaciteit.

Social distancing bij kinderen van het buitengewoon onderwijs is nogal hypothetisch. Het is niet gemakkelijk om dat uitgelegd te krijgen aan die kinderen en om hen daartoe te bewegen. Er is een akkoord met De Lijn, die een extra capaciteit van maar liefst 550 bussen achter de hand zal houden.

Het laatste probleem daarbij is de capaciteit aan busbegeleiders. Als er meer bussen worden ingezet, moet er ook meer bussenbegeleiding zijn, om zowel de chauffeur als de leerlingen te beschermen. De minister heeft de scholen gevraagd om te zoeken naar een driehonderdtal extra busbegeleiders. Dankzij de netwerken van de scholen zijn er al veel gevonden, maar mogelijk zijn er hier en daar nog problemen.

In het akkoord is ook opgenomen dat kwetsbare leerlingen uit de tweede en derde graad secundair onderwijs te allen tijde – als het nodig is zelfs elke dag – op school kunnen worden uitgenodigd. Het is echter niet aan de minister om categorieën van kwetsbare leerlingen te bepalen. De scholen en de leerkrachten zelf weten wel wie fysiek onderwijs of opvang in de school nodig heeft, of voor wie de school de meest veilige thuis is.

Minister Ben Weyts wijst erop dat zijn mening over afstandsonderwijs niet is veranderd. De organisatie ervan is een van de goede zaken die uit de huidige crisis zullen worden gehaald. Het digitale heeft inmiddels een plek verworven in het Vlaamse onderwijs, ook in de toekomst.

Het blijft mogelijk om ook nu afstandsonderwijs te hanteren, net zoals dat voordien is gebeurd. Toen was het ook mogelijk zonder decretaal ingrijpen. De minister vraagt wel dat dat gebeurt in overleg met werknemers en werkgevers via het LOC en op voorwaarde dat iedereen kan worden bereikt en ook effectief wordt bereikt. In dat geval kan afstandsonderwijs een mooie aanvulling zijn op het allerbeste onderwijs, namelijk door gedreven leerkrachten in de klas.

Op de middellange termijn – wellicht tegen eind september – zal de minister een plan over digitalisering in het onderwijs aan de Vlaamse Regering voorleggen. Daarin zal het digitale en het afstandsonderwijs sterker worden verankerd.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Koen Daniëls

Koen Daniëls heeft alles van heel nabij gevolgd in verschillende hoedanigheden: als politicus, maar ook als ouder verbonden met het onderwijs, rekening houdend met de gevolgen als kinderen maar week om week naar school zouden mogen gaan en met de economische aspecten.

De N-VA-fractie wil de minister, zijn kabinet en administratie, maar ook alle onderwijspartners en virologen die actief en constructief mee hebben gezocht naar een goede aanpak voor het onderwijs, heel expliciet danken. In kranten stonden inderdaad heel onheilspellende berichten, maar de minister heeft er correct op gereageerd door te vragen om te stoppen met de bangmakerij.

De N-VA-fractie vindt het ook heel goed dat kinderen naar school kunnen. Dat is cruciaal voor iedereen: voor de kinderen zelf, cognitief en ook sociaal, en voor de leerkrachten. Het is en blijft hun natuurlijke habitat. De prioriteit van onderwijs is dus een heel goede zaak, vindt de spreker. Ook voor ouders en werkgevers is dat een zeer belangrijk signaal.

Er zijn een aantal niet-onbelangrijke versoepelingen. In veel gezinnen was het al een puzzel om de dag afstandsonderwijs in de week om week te organiseren. Het is cruciaal dat in de eerste week alle leerlingen op school zijn. Volgens bepaalde experts in de virologie komt er al een volgende golf af op de mensen, maar er waren slechts dertien cases in de scholen en slechts in twaalf kampen waren er besmettingen. Dat is inderdaad een heel laag cijfer.

Koen Daniëls begrijpt dat leerkrachten in het secundair onderwijs zich vragen stellen, want die groep is iets gevaarlijker. Hij begrijpt ook dat VSK het dragen van een mondkemper gedurende een hele dag niet zo fantastisch vindt. Maar hij verwijst graag naar mensen in de zorgsector en in supermarkten. Zij dragen dat ook en zij zijn de hele dag fysiek actief. Dat is natuurlijk geen beleidskeuze, het is corona die de mensen gijzelt.

In het secundair onderwijs geldt de mondkemperplicht, maar blijven alle afstandsbepalingen in het lager onderwijs nog van kracht? In de internaten waren er op bepaalde momenten heel weinig leerlingen aanwezig, maar de kosten voor het personeel bleven wel lopen. De minister heeft er al verschillende gesprekken over gevoerd. Is op dat vlak een verdere ondersteuning mogelijk?

Koen Daniëls krijgt veel vragen over stages en niet-essentiële derden op school. De draaiboeken die online staan, zijn zeer goed. Hij roept de collega's op om die nog meer te verspreiden. Er staat een opsomming in van de niet-essentiële derden. Stages in het bso en tso kunnen plaatsvinden volgens de regels in die sectoren. De spreker roept op om de onrust niet te voeden, want eigenlijk staat alle informatie in de draaiboeken.

Men kan wel sectorafspraken maken over stages, maar als bedrijven geen stagiairs willen ontvangen vanwege de lokale situatie en een school heeft daardoor onvoldoende stageplaatsen, hoe kan dat dan worden opgelost?

In het kader van de potentiële leerachterstand van het voorbije schooljaar werden de zomerscholen succesvol opgestart. Koen Daniëls verwijst naar zijn schriftelijke vraag aan de minister in verband met de interdiocesane en de OVSG-toets op het

einde van vorig schooljaar in de lagere school. Nota bene het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap had opgeroepen aan zijn scholen om niet deel te nemen aan de OVSG-toets, wat toch opvallend is. Men weet in het eigen onderwijs dus niet waar men staat. Zijn er afspraken gemaakt met het onderwijsveld om in het begin van het schooljaar op een aantal cruciale zaken na te gaan waar leerlingen staan, om desgevallend te remediëren en om te kijken of de zomerscholen al dan niet effect hebben gehad?

Belangrijk is dat er voor het deeltijds kunstonderwijs, het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs en hbo5 draaiboeken zijn en dat die allemaal dezelfde logica volgen.

Wat betreft het overgaan van code geel naar oranje, is er enerzijds de school en anderzijds de gemeente waar de school gevestigd is. Zou het kunnen dat een aantal scholen naar code oranje gaan, bijvoorbeeld in grotere stedelijke gebieden, en een aantal andere scholen gewoon in code geel blijven? Dat kan men dan nog opsplitsen tussen lager en secundair onderwijs. Is op dit moment al geweten in welke gemeenten of steden of in welke scholen er na de eerste week zou worden overgegaan op oranje? Indien niet, wanneer zal dat geweten zijn?

Minister Ben Weyts heeft gezegd dat afstandsonderwijs kan, maar dat er goede afspraken moeten worden gemaakt in het LOC met het personeel. Scholen gaan niet open op 1 september, ze zijn momenteel allemaal al open, stipt de spreker aan. Leerkrachten, directies en ondersteunend personeel zijn bezig om de school te organiseren, waarvoor Koen Daniëls hen dankt. Iedereen kijkt ernaar uit om op 1 september te starten met samen leren en samenleven in de school en de draad weer op te pikken. Voor de ouders is het belangrijk om te weten of de school verdergaat met afstandsonderwijs of niet. Heel wat ouders maken zich zorgen dat wanneer zij niet thuis zijn en er afstandsonderwijs is, op het ene computerscherm Fortnite openstaat en op het andere scherm de school. Iedereen bereiken is één zaak, maar de onderwijsdoelen halen is een andere.

Koen Daniëls is blij dat op initiatief van de minister, samen met de administratie en het hele onderwijsveld, men tot een akkoord is gekomen met de virologen, die constructief willen bijdragen aan het verderzetten van de samenleving en de economie. De belangrijkste conclusie is dat zij eenduidig kiezen voor het leerrecht van de leerlingen.

1.2. Loes Vandromme

Loes Vandromme is tevreden dat de scholen weer opengaan en alle leerlingen op 1 september, althans zeker voor een week, weer naar school kunnen gaan. Als men kijkt naar de impact van de verschillende kampen en speelpleinwerkingen op het welzijn van de kinderen, kan men alleen maar besluiten dat het cruciaal is dat men de scholen zo maximaal mogelijk opent. Zij en haar fractie appreciëren het enorm dat heel veel leerkrachten, directies en schoolteams de voorbije periode enorm veel veerkracht hebben getoond. Zij dankt hen daarvoor en drukt het vertrouwen uit dat de schoolteams en de lokale besturen met heel veel goesting aan de slag gaan om er op het terrein, hoewel misschien de kleurcode verandert, het beste van te maken.

Loes Vandromme heeft eerder al gezegd dat de directies, zeker die van het basisonderwijs, snakken naar voldoende ondersteuning, niet alleen in coronatijden maar altijd, om alles te organiseren. Misschien moet men dat punt ook dit jaar nog even opnemen.

Er zijn heel wat uitdagingen. Heel wat Vlamingen zijn coronamoe en willen of kunnen alle voorschriften niet meer volgen. Men moet ervoor zorgen dat dit in het

onderwijs toch goed gebeurt. Duidelijke communicatie is heel belangrijk. De CD&V-fractie geeft een pluim aan de medewerkers van de administratie die via de website en de draaiboeken alles zeer goed communiceren. Zij merkt dat hier en daar wat vragen en bedenkingen zijn, maar als men iets doorgeeft, is dat enkele uren later al aangepast op de FAQ's. Ze verwijst naar de vraag wie er nu eigenlijk een mondmasker moet dragen en over het verschil tussen contactbubbel en klasbubbel.

Wie moet een mondmasker dragen? Op de FAQ's kun je dat heel duidelijk lezen, bijvoorbeeld wanneer een kleuter een mondmasker moet aandoen. Het belangrijkste is dat mensen die vragen hebben, ergens terecht kunnen. Niet iedereen slaagt erin om de draaiboeken te doorgronden. Het is goed dat er is nagedacht over wat de meest cruciale vragen zijn.

Loes Vandromme kreeg zelf vragen over de extra-murosactiviteiten. Men verwijst soms naar omzendbrieven. Misschien is het goed om extra omzendbrieven te formuleren en aan te geven wat die extra-murosactiviteiten dan zijn.

Wat betreft de afwezigheid van leerlingen en hoe die moeten worden gemeld, zijn er nog wat onduidelijkheden, ook bij de FAQ's. Er is ook nood aan duidelijk overleg met de VVSG, die alle lokale besturen bundelt en hun stem probeert te vertolken.

Het is goed dat men de kaart heeft getrokken van het openen van de scholen, maar er zijn een aantal randvoorwaarden waarvoor men aandacht moet hebben, onder andere wat betreft De Lijn. Loes Vandromme vindt het goed dat er voor het buitengewoon onderwijs heel wat inspanningen geleverd zijn. Ook de zoektocht naar extra busbegeleiders ondersteunt zij. Ze hoopt dat men de nodige competente mensen zal vinden. Voor het reguliere secundair onderwijs worden geen extra bussen ingezet. Zij verwijst naar een bevraging door de stad Ieper bij de grootste plaatselijke scholengroep. Daaruit blijkt dat 41 procent van de leerlingen met de bus naar school komt. De vrees leeft heel sterk dat als er geen extra bussen zullen worden ingezet, heel veel leerlingen niet op school zullen geraken omdat de bussen buiten coronatijden al volgepropt zijn met leerlingen. Wie de bus mist, geraakt niet meer op school. Zij vraagt aan de minister om bij bevoegd minister Peeters aan te kaarten om de extra drukke lijnen te ontdebelen.

Voor het reces heeft Loes Vandromme al het pleidooi gehouden om over de stages goed af te stemmen met de verschillende opleidingsmogelijkheden, zoals SYNTRA, VDAB en het volwassenenonderwijs, zodat zij op dezelfde manier communiceren. Ze wil dit nog eens benadrukken.

Wat betreft de kwetsbare leerlingen, verwijst Loes Vandromme naar het onderzoek dat zou worden opgestart op vraag van minister Crevits om de impact van corona op de meest kwetsbaren te onderzoeken. Zij is zeer benieuwd naar de resultaten. Het lid is heel tevreden met de inspanningen die worden geleverd voor het buitengewoon onderwijs. Sommige leerkrachten, directeurs en ouders hadden het gevoel dat het buitengewoon onderwijs soms wat vergeten werd. Daarop heeft zij steeds geantwoord dat het niet zo eenvoudig is om rechtlijnige maatregelen te nemen voor alle verschillende leerlingen die daar les volgen. Zij onderstreept nogmaals dat men er echt voor moet zorgen dat die leerlingen ook naar school kunnen blijven gaan. Daarvoor is er meer afstemming nodig tussen Welzijn en Onderwijs.

Het pleidooi om die leerlingen, die net nood hebben aan structuur, naar school te kunnen laten gaan, is zeer groot. Is het probleem misschien dat er geen afstemming is tussen de bubbels voor leerlingen die bijvoorbeeld in een instelling verblijven en die overdag naar school gaan en dan in een andere bubbel terecht komen? Misschien kan daar nog wat meer afstemming zijn en kunnen er meer richtlijnen over worden gegeven.

Leerlingen tussen 12 en 14 jaar kunnen in het reguliere onderwijs tot code oranje altijd naar school gaan. Die leerlingen zitten in het buitengewoon onderwijs niet altijd in de eerste graad. Loes Vandromme vraagt om specifiek voor het buitengewoon onderwijs de leerlingen tussen 12 en 14 jaar een volwaardig leerrecht te geven.

Voor de leerlingen met specifieke noden die les volgen in het reguliere onderwijs, zijn er misschien ook een aantal noden. Bijvoorbeeld leerlingen met een auditieve beperking hebben nood aan speciale mondkmaskers. Zij kunnen niet liplezen wanneer iemand een mondkmasker draagt. Voor hen zou er ook een specifieke ondersteuning kunnen zijn.

Wat betreft de kwetsbare leerlingen komt Loes Vandromme terug op de zomerscholen. Zij kijkt uit naar de evaluatie. Ze geeft een pluim aan iedereen die zich daarvoor heeft ingezet. Ze merkt dat er door de zomerscholen heel veel waardering is voor leerkrachten. Mensen die anders niet voor de klas staan, kunnen er op die manier eens van proeven en misschien later de sprong naar het onderwijs maken.

Zeer belangrijk is volgens haar de ouderbetrokkenheid. Zij verwijst naar de zomerschool in Poperinge. Alle vrijwilligers en leerkrachten hebben alle ouders aangesproken en bezocht om hen aan te moedigen om naar de zomerschool te komen. Die ouderbetrokkenheid is sowieso belangrijk, niet alleen in coronatijden. Zij hoort de opmerking dat ouders van de leerlingen die starten in het secundair onderwijs, niet kunnen worden uitgenodigd op school. Er zijn enorm veel vragen om te zorgen dat die ouders maximaal betrokken kunnen worden.

De CLB-consulten blijven behouden. Loes Vandromme vraagt aan de minister dat de CLB-medewerkers en -artsen extra waakzaam zijn voor het psychische welzijn en het welbevinden van de leerlingen. Kan dit extra gecontroleerd worden?

Loes Vandromme las dat leerlingen in NAFTA en zorgboerderijen vanaf code oranje niet meer zouden kunnen worden opgevolgd door bijvoorbeeld de zorgboerderij. Is er geen mogelijkheid dat die leerlingen toch zouden kunnen worden opgevangen in die specifieke context? Het gaat immers telkens maar om één leerling. Het zijn kwetsbare leerlingen die net van de school worden gestuurd omdat er problemen zijn, en zij zouden dan door de mazen van het net glippen.

Bij het volwassenenonderwijs hoort de spreker problemen over lokalen die gedeeld zouden moeten worden met andere onderwijsinstanties. Zeker voor die instellingen waar er geen autonome afdeling is, is dat een probleem. Men moet ervoor zorgen dat die lessen maximaal kunnen plaatsvinden.

Wat betreft het hoger onderwijs waren er nog vragen over stages hbo5 en stages van de essentiële zorgberoepen. Hoe kunnen die worden georganiseerd? Dat is belangrijk, nu blijkt dat meer studenten kiezen voor zorgopleidingen. Wat betreft de organisatie van de toelatingsexamens arts en tandarts: welke formaliteiten moeten daar vervuld worden zodat die maximaal kunnen doorgaan?

Iedereen ervaart dat er veel angst en onzekerheid is bij de mensen die binnenkort voor de klas moeten staan. Men heeft geleerd dat leerkrachten nu eenmaal zeer cruciaal zijn in het leerproces van leerlingen en dat onderwijs vooral een sociale activiteit is, waarbij leerkrachten echt wel het verschil maken.

Namens CD&V brengt Loes Vandromme grote hulde aan de veerkracht van iedereen die de school mogelijk maakt, in welke hoedanigheid ook.

1.3. Roosmarijn Beckers

Roosmarijn Beckers dankt de minister en het kabinet omdat beslist werd om de leerlingen opnieuw op de eerste plaats te stellen. De kinderen en jongeren hebben de voorbije maanden zware offers moeten brengen. Het is zeer positief dat alle kinderen op 1 september opnieuw naar school kunnen gaan, al is het misschien maar voor een week. Het is zeer goed voor de motivatie en het mentale en psychische welzijn van de kinderen dat ze zo normaal mogelijk kunnen starten. Daarom vindt zij het zeer jammer dat in de media wat paniek werd gezaaid en werd gedaan alsof er in code oranje zou worden gestart. De mensen werden nodeloos bang gemaakt.

De spreker is aangenaam verrast dat er een versoepeling is gekomen binnen code geel en dat de leerlingen dus voltijds naar school kunnen gaan. Dat is een goede maatregel, zowel voor het psychische welzijn als voor de leerachterstand die ingehaald zal moeten worden.

Minister Ben Weyts zei dat hij in maart en april altijd samengezeten heeft met alle betrokken partijen, maar dat er vanuit het onderwijsveld vaak kritiek kwam als hij beslissingen nam, ondanks het feit dat het onderwijs betrokken werd bij de onderhandelingen. Hoe heeft de minister dat nu gedaan? Werd de situatie nu voldoende afgetoetst met het veld, zodat er niet opnieuw een steekspel ontstaat? Roosmarijn Beckers hoopt dat alles op dat vlak gefinetuned is.

Ze vindt het goed dat er lokale maatregelen genomen kunnen worden en dat niet iedereen bijvoorbeeld onder code oranje valt. De vraag is ook of er per school of per gemeente zal worden overgegaan van code geel naar code oranje. Heeft de minister al nagedacht over hoe dat zal verlopen? Er zijn bepaalde gebieden, bijvoorbeeld in Antwerpen, waar veel kinderen schoollopen uit bijvoorbeeld het Waasland. Hoe zal dat voor hen gaan? In de stad van Roosmarijn Beckers, Sint-Truiden, zitten zelfs kinderen op internaat uit Wallonië. Hoe zal dat praktisch in zijn werk gaan met de regionale plannen voor het overgaan van code geel naar code oranje?

De extra-murosactiviteiten in het lager onderwijs mogen tijdens code geel gewoon doorgaan. Welk advies zal de minister geven aan lagere scholen die bijvoorbeeld sneeuwklassen plannen, een buitenlandse activiteit? Kunnen die activiteiten plaatsvinden of is ook hier voorzichtigheid geboden?

Net als mevrouw Vandromme vindt Roosmarijn Beckers het heel goed dat minister Ben Weyts contact gehad heeft met De Lijn over het leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs. Ze vindt het wel heel jammer dat De Lijn weigert om meer bussen in te zetten voor het gewoon onderwijs. De minister heeft goede plannen uitgetekend om het risico op besmetting op school zo klein mogelijk te houden. Ze zou het heel jammer vinden, mochten die plannen tenietgedaan worden doordat leerlingen veel te dicht bij elkaar zitten in overvolle bussen, waar bubbels zeker niet gerespecteerd kunnen worden. Ze wil de minister dus vragen om er bij minister Peeters op aan te dringen dat De Lijn meer bussen inzet zodat het risico op besmetting op het openbaar vervoer verkleind wordt.

De minister sprak over een plan voor digitalisering dat hij wil voorleggen op de ministerraad. Werd daarin de rol van de ICT-coördinatoren opgenomen? Iedereen weet dat die de voorbije periode heel veel nuttig werk verricht hebben en dat ze al langer vragende partij zijn voor een statuut.

Roosmarijn Beckers geeft de administratie een grote pluim omdat er bijvoorbeeld op Twitter heel snel geantwoord wordt op vragen. Zeker in deze tijden van grote onzekerheid vindt ze het heel fijn dat er heel kort op de bal wordt gespeeld. Ze bedankt de minister ook voor al zijn inspanningen voor de kwetsbare leerlingen.

Ze vindt het heel belangrijk dat die kwetsbare leerlingen altijd op school terecht kunnen. Tijdens de periode van lockdown werd ook duidelijk dat zij het grootste slachtoffer waren. Ook zeer belangrijk is dat in het buitengewoon onderwijs het recht op leren gegarandeerd wordt. De spreker hoopt dat iedereen geleerd heeft uit de vorige periode en dat de kinderen vanaf nu zoveel mogelijk naar school kunnen gaan. Dat zal de hele samenleving ten goede komen, maar vooral de kinderen en de scholieren.

1.4. Kathleen Krekels

Kathleen Krekels stelt de minister gerust: in haar gemeente vond een scholenoverleg plaats met alle scholen. De scenario's werden doorgenomen en de scholen gingen daarmee aan de slag. De scholen hebben scenario's uitgewerkt voor de codes geel en oranje. Men bereidt zich zo goed mogelijk voor en probeert te zorgen voor eenvormigheid, zodat de zaken niet al te veel verschillen voor de leerlingen, zeker in de lagere school, als de codes veranderen. Ze meent dat er duidelijke handleidingen zijn, dankbare instrumenten om mee aan de slag te gaan.

Bij dat scholenoverleg kwamen er een aantal concrete vragen naar boven, die Kathleen Krekels aan de minister voorlegt. De eerste vraag betreft de logopedie op school. Koen Daniëls verwees al naar de lijsten die opgemaakt werden met essentiële en niet-essentiële derden. Op de website is heel duidelijk aangegeven dat die lijsten niet-limitatief zijn en dat er een uitbreiding mogelijk is. De logopedisten worden daar echter niet in genoemd en ze zijn daar wat bezorgd over. Scholen proberen zoveel mogelijk veiligheid te bieden aan leerlingen, ouders en leerkrachten, waardoor ze soms streng moeten omgaan met wie op school toegelaten wordt en wie niet. Logopedisten stippen aan dat de achterstand van leerlingen die al voor de coronaperiode leerproblemen en -stoornissen hadden, nu waarschijnlijk eerder vergroot dan verkleind is. De continuïteit van de therapie die op school gegeven kan worden, is heel belangrijk, zeker voor kinderen die dat echt nodig hebben om zich binnen het gewoon onderwijs te kunnen handhaven. De spreker denkt dat er op een of andere manier toch zekerheid gegeven moet worden dat logopedisten behoren tot de essentiële derden en dat ze ook welkom zullen blijven, ongeacht de code. Voor kinderen die al een leerstoornis hebben en die het moeilijk hebben op school, kan dit een meerwaarde zijn. Ze hoopt dat de minister daar duidelijkheid over kan geven en de logopedisten eventueel kan toevoegen aan de lijst.

Verder is er de kwestie van de mondmaskers, die vooral leeft in de middelbare scholen. Bij sommige leerkrachten bestaat er toch wat weerstand om de mondmaskers de hele dag te moeten dragen. Ze begrijpen de noodzaak en de zorgen om de veiligheid. Maar sommige scholen hebben geïnvesteerd in plexischermen, die over de breedte van de klas geplaatst werden tussen de leerkracht en de leerlingen, net om de gezichtsmimiek en de bewegingen te kunnen blijven tonen. Ook met het oog op de betrokkenheid van de leerlingen werkt dat beter dan het dragen van een mondmasker. De leerkrachten in die scholen denken dat dit even veilig is als het dragen van een mondmasker. Als ze naar een leerling toe moeten gaan, is een mondmasker natuurlijk nodig, maar als ze achter zo'n scherm staan, is dat eigenlijk niet nodig. Maar bij de directies bestaat er twijfel. Kan de minister de directies geruststellen over die waardevolle en goede alternatieven die echt een vervanging kunnen zijn voor het mondmasker? Kunnen leerkrachten, wanneer ze achter een plexischerm staan, hun mondmasker met een gerust hart even aan de kant leggen en het enkel opzetten wanneer ze zich door de klas bewegen?

Kathleen Krekels vindt het heel goed dat er nu goede draaiboeken bestaan voor het buitengewoon onderwijs. Ze heeft wel een vraag over het leerlingenvervoer. Op de website is dat mooi uitgewerkt per code. Ze vermoedt dat dit weinig problemen zal geven voor de basisscholen. Voor de secundaire scholen, zodra die in code

oranje of rood terechtkomen, zal de capaciteit verminderd worden tot 50 of 25 procent. De minister gaf aan dat er nog gesprekken lopen. In die tabellen worden verschillende mogelijkheden gegeven. In welke mate staan die zaken nog steeds ter discussie bij de gesprekken die gevoerd worden? Op welke manier kunnen scholen dan op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheden en de zekerheden?

De spreker wijst op twee interessante proefprojecten met leerlingenvervoer, in Roeselare en Leuven. In september zou er normalerwijze een derde proefproject opgestart worden in Antwerpen. Het zou interessant kunnen zijn om na te gaan in welke mate er zich problemen voordoen op het vlak van leerlingenvervoer in die proefprojecten en buiten die proefprojecten. Kunnen de proefprojecten een verhoogde mate van efficiëntie bereiken?

Wat de extra-murosactiviteiten betreft, gaf de minister aan dat het vaak gaat om grotere groepen die op stap gaan naar plaatsen waar er meer volk is. Voor het middelbaar onderwijs gaan die extra-murosactiviteiten vaak om bezoeken aan een museum, theater of dergelijke. Als er door de organisatoren een garantie gegeven kan worden op het vlak van mogelijkheden tot afstand, ruimte, hygiëne en dergelijke en als de scholen zich kunnen organiseren om per klas zo'n extra-murosactiviteiten aan te bieden, bestaat er dan geen mogelijkheid om die extra-murosactiviteiten, eventueel in het tweede trimester, toch toe te laten? Want dergelijke activiteiten kunnen de leerstof uit de klas verrijken. Voor de middelbare scholieren kan dat echt wel een meerwaarde bieden in de leeropdracht.

1.5. Jo Brouns

Jo Brouns heeft als burgemeester de voorbije maanden heel vaak allerlei corona-updates mogen geven. Hij is er blij om – en dat is ook een pluim voor de minister – dat de communicatie over het onderwijs tot een van de meest positieve behoorde. Die werd ook positief onthaald op het terrein, zowel bij leerkrachten als bij ouders, schoolteams en leerlingen. Het was inderdaad wat bang afwachten of het mogelijk zou zijn om opnieuw te starten met zoveel mogelijk leerlingen op de schoolbanken. Het signaal is op dat vlak zeer goed en zeer duidelijk.

Het spreekt voor zich dat het geen normale start van het schooljaar zal zijn op 1 september. Het ligt voor de hand dat er heel wat bezorgdheden en vragen zijn. De minister verwees al naar de bestaande draaiboeken voor scenario's bij eventuele besmettingen in scholen. Dat vindt de spreker cruciaal en daar is ook duidelijkheid over geboden. Sciensano bevestigt vandaag aan alle steden en gemeenten dat de drempel blijft liggen op 20 besmettingen per 100.000 inwoners. Jo Brouns meent dat die lijn aangehouden moet worden en dat men daar niet van mag afwijken op het vlak van onderwijs. Alle lokale besturen, eerstelijnszones, triageposten en huisartsenkringen zitten nu in die logica. De lokale ervaring leert ook dat, zelfs in een kleine gemeente waar het slechts gaat om een handvol besmettingen, de besmettingen door high-riskcontacten exponentieel kunnen stijgen.

Uiteindelijk draait het om de gezondheid van leerlingen en leerkrachten. Als ze positief testen, moet dat zo snel mogelijk opgenomen worden. Daar bestaat wel een draaiboek voor en de resultaten moeten massaal gedeeld worden en de mensen moeten geïnformeerd worden. Op vele FAQ's is er echter nog geen duidelijk antwoord. Er moet heel goed aangegeven worden wat een quarantaine precies inhoudt, zodat leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt en zodat dat opgevolgd kan worden. De ervaring in de praktijk leert dat dit het best lokaal zeer goed opgevolgd wordt. De contacttracers doen hun werk en dat verloopt beter en beter, sneller en sneller. Maar de dagelijkse praktijk leert dat, vanaf het moment dat er een besmetting is en die highriskcontacten in kaart gebracht zijn, het een kwestie is van minuten of uren om leerlingen uit hun verenigingen te halen en om

te vermijden dat ze nog op vakantie gaan. Jo Brouns breekt dus een lans voor lokale samenwerking. Hij vindt het goed dat de lokale crisiscel haar rol krijgt. Een nauwe samenwerking binnen de eerstelijnszones, binnen de huisartsenposten en binnen de triageposten is cruciaal in de eerste uren na besmetting in een school.

Er werd ook gesproken over de extra testcapaciteit. Jo Brouns heeft een vraag over de speekseltest. Er werd geopperd om de capaciteit te verhogen en de tests niet enkel door medici en sneller te laten uitvoeren.

Lichamelijke opvoeding zou als eerste vak mogen sneuvelen. Jo Brouns is die mening niet toegedaan en vindt het heel belangrijk om te blijven bewegen. Dat is immers de beste preventie tegen eender welke aandoening. Hij breekt dus nogmaals een lans om de scholen te blijven aanmoedigen om in de mate van het mogelijke te blijven bewegen, zwemmen en sporten.

Wat de mondmaskerplicht betreft, heeft Jo Brouns de indruk dat het om een compromis gaat. Hij begrijpt dat ook, vanuit het standpunt van het welzijn van de leerkrachten. Daarnaast vindt hij het wel moeilijk dat leerlingen, als ze op de schoolbanken zitten, een mondmasker moeten blijven dragen. Mensen gaan vandaag weer op café en op restaurant en zetten dan het mondmasker af, maar op de schoolbanken moet het op blijven. Hij wil op dat vlak de lijn aanhouden die de pediaters in de taskforce COVID-19 naar voren schuiven, die zeggen dat het mondmasker af mag vanaf het moment dat een kind op de schoolbank zit. Als ze rondlopen in de school, moeten ze het weer opzetten. Dat is de logica die vandaag op heel wat plaatsen gehanteerd wordt. Hij begrijpt dat dit geen evidente zaak is en voelt aan dat dit een compromis was, ook voor de minister, die het misschien liever anders gezien had. Hij roept op om dat bij een volgende evaluatie zeker in overweging te nemen: dat op het moment dat de kinderen op de schoolbanken zitten, het mondmasker afgezet mag worden. Leerkrachten kunnen eventueel achter een scherm of face shield werken. Tijdens de vorige periode was een face shield een mogelijkheid. De spreker gaat ervan uit dat dit een mogelijkheid blijft.

Ouders blijven cruciaal in het hele proces en bij de start van het schooljaar, zeker in het secundair onderwijs, met een nieuwe richting, een nieuwe klas en nieuwe leerkrachten. Dat beschouwt Jo Brouns uiteraard als 'essentiële derden'. Het spreekt voor zich dat scholen vandaag in staat zijn om coronaproof contacten te organiseren met ouders. Hij vraagt dus om bij een volgende evaluatie van de lijst met niet-essentiële derden de ouders op te nemen in de lijst van essentiële derden en oudercontacten opnieuw mogelijk te maken.

Scholen moeten vandaag veel investeren in facilitaire, onderhouds- en hygiëne-maatregelen. De Vlaamse overheid geeft middelen om die kosten te kunnen dragen. Een belangrijk aspect dat elk jaar bij de start van het jaar aandacht krijgt, is de verkeersveiligheid rond scholen. Er werd al gesproken over de problematiek van het aantal leerlingen op overvolle bussen, iets wat nu absoluut vermeden moet worden. Hij denkt dat veel leerlingen en ouders op zoek zullen gaan naar alternatieven. Het carpoolen zal misschien verminderen om contacten te vermijden. Er zal meer gefietst worden en dat zal ook gestimuleerd worden. Hij verwacht veel meer bewegingen van en naar school. Hij wil de minister nogmaals oproepen om samen met minister Peeters aandacht te schenken aan verkeersveiligheid in de schoolomgeving.

Jo Brouns herhaalt dat iedereen tevreden is dat er zoveel mogelijk naar school gegaan kan worden in code geel, vijf dagen op vijf. Daarnaast zijn er ook partners die pleiten voor het behouden van het afstandsonderwijs. Werd er ingezet op die grootschalige wetenschappelijke informatie? Werd de studie besteld om de voor- en nadelen goed te kunnen inschatten en om dit structureel te verankeren, niet alleen tijdens een pandemie?

De spreker vindt het cruciaal dat een aantal randvoorwaarden ingevuld worden. Helaas toont recente informatie van de administratie aan dat er een inhaalbeweging nodig is om tot 18.000 laptops te komen. Hij vindt het heel goed dat minister Ben Weyts werkt aan een IT-plan en dat dat er de komende weken zal komen. Het is belangrijk dat er aandacht geschonken wordt aan de laptops en gebruikt moet kunnen worden door elk kind en dat men niet blijft steken op 11.000.

Maar de allerbelangrijkste voorwaarde voor een goede opstart is dat het schoolpersoneel voldoende garanties krijgt om de ambitieuze doelstellingen die het beleid naar voren schuift, in alle comfort en veiligheid in de praktijk te brengen. Een cruciaal element daarbij is duidelijkheid over de vervanging van leerkrachten die aan het begin van het schooljaar uit voorzorg afwezig zullen zijn, maar op de website van Onderwijs Vlaanderen staat nog altijd te lezen dat er daaromtrent pas eind augustus duidelijkheid zal zijn. Scholen moeten zo snel mogelijk weten op welke ondersteuning ze een beroep zullen kunnen doen.

1.6. Jan Laeremans

Jan Laeremans is verheugd dat de scholen op 1 september met een vijfdaagse week zullen starten, maar hij gaat niet akkoord met de verstrenging van de mondkemperplicht. Een hele dag een mondkemper dragen, is niet alleen weinig comfortabel, maar brengt ook de leskwaliteit in het gedrang. Als een leerkracht niet kan inspelen op de mimiek van zijn leerlingen en vice versa, dan gaat een groot deel van de cruciale interactie tussen leerling en leerkracht verloren. Ook de verstaanbaarheid is niet altijd optimaal als mensen een mondkemper op hebben, wat zeker bij taallessen een probleem kan zijn. Daarom oppert Jan Laeremans om eens naar het buitenland te kijken. In de Duitse deelstaat Beieren bijvoorbeeld mogen leerlingen en leerkrachten hun mondkemper afzetten tijdens de les. In Nederland is er zelfs helemaal geen sprake van een mondkemperplicht. Als het daar zo kan, waarom in Vlaanderen dan niet? Desnoods moeten er plexiglasschermen geplaatst worden tussen de banken, zoals ook in restaurants tussen de tafels het geval is. Zou de minister dat kunnen bepleiten binnen de GEES?

Jan Laeremans haalt ook de teststrategie aan. Toen leerlingen tijdens de eerste golf weer naar school mochten, had hij al voorgesteld om per provincie een steekproef te houden en op bepaalde plaatsen een volledige school te testen. Toen is dat niet gebeurd, maar ondertussen zou er toch wel voldoende capaciteit moeten zijn om dat wel te doen en om snel te reageren op eventuele lokale uitbraken. Een mobiele testploeg valt daarbij zeker te overwegen, zodat men meteen hele klassen kan testen en er ook een globale aanpak is, wat zekerheid biedt. Het zou verder een goed idee zijn om alle leerkrachten de kans te bieden zich voor de start van het schooljaar gratis te laten testen.

Een derde element van zijn tussenkomst behelst de verluchting van leslokalen. De draaiboeken stellen terecht dat er het best geopteerd wordt voor natuurlijke ventilatie, niet voor mechanische. In Beieren is daaromtrent in regelgeving vastgelegd dat de ramen en deuren vijf minuten volledig open moeten worden gezet, ook in de winter. Ook in Vlaanderen zou iets gelijkaardigs moeten worden opgelegd. In dat opzicht is een CO₂-melder in de klas zeker geen overbodige luxe, omdat zo'n melder, los van het begin of eind van een lesuur, direct duidelijk maakt wanneer een leslokaal aan verluchting toe is.

Om af te sluiten, heeft Jan Laeremans nog enkele kleinere vragen. Ten eerste, is het bij code geel nodig om lesmateriaal of gereedschap dat gedeeld wordt, na elk lesuur of na elke lesdag te ontsmetten? Bij code oranje is dat wel het geval. Daar kruipt immers veel tijd in.

Ten tweede, als vastgesteld wordt dat een bepaalde regio van code geel naar code oranje of rood overgaat, hoe snel moeten de scholen dan kunnen schakelen? Hoe snel moet het aangepaste lessenrooster dan klaarliggen?

Ten derde, wat gebeurt er met leerkrachten die op verschillende scholen lesgeven als die scholen onder een verschillende code vallen?

Ten slotte, hoever staat het met de verdeling van de beloofde laptops? Hebben leerlingen die om gezondheidsredenen beter geen fysieke lessen volgen de mogelijkheid om de les van thuis uit te volgen?

1.7. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman uit eerst en vooral haar waardering voor de bijzondere inspanningen die op het eind van het voorbije schooljaar en tijdens de zomervakantie zijn geleverd, alsook voor het streven van de minister naar een maximale heropening van de scholen. Achteraf gezien was de sluiting van de scholen tijdens de lockdown misschien niet de meest optimale reactie, al was het in de chaos natuurlijk wel een begrijpelijke reactie.

Desalniettemin hebben de lockdown en de sluiting van de scholen een aantal positieve zaken bewerkstelligd, waaronder de – broodnodige – versnelling op het vlak van digitalisering. Digitalisering biedt de mogelijkheid om meer op maatwerk in te zetten en ook de zelfstandigheid van de leerlingen te stimuleren. Daarom was Elisabeth Meuleman er wel voorstander van om bijvoorbeeld op woensdagvoormiddag via afstandsonderwijs verder in te zetten op digitalisering en maatwerk. Nu beslist is om leerlingen toch vijf dagen lang naar school te laten gaan en dus af te stappen van het afstandsonderwijs, hoe zullen de best practices behouden blijven en ook verder ontwikkeld worden? Het zou jammer zijn om de geboekte vooruitgang verloren te laten gaan.

Een ander punt is de achterstand waarmee leerlingen starten. Uit de resultaten van de interdiocesane proeven bleek dat er niet echt sprake was van een significante achterstand, maar daar worden wel kanttekeningen bij gemaakt: wie is er getest en wat werd getest? In andere landen is ondertussen gebleken dat bepaalde kansengroepen wel degelijk een achterstand hebben opgelopen. Ligt er een plan klaar om een eventuele opgelopen achterstand in te halen en best practices daaromtrent te verspreiden? Hoe zit het dan met ondersteuning van leerkrachten? Zijn er middelen voorhanden om waar nodig in extra ondersteuning te voorzien?

Elisabeth Meuleman ondersteunt voorts de vraag van bepaalde collega's om extra-murosactiviteiten onder bepaalde voorwaarden weer mogelijk te maken bij code geel en zelfs bij code oranje. Culturele activiteiten voor kinderen en jongeren moeten kunnen, zeker omdat die kunnen plaatsvinden onder veilige omstandigheden en omdat kinderen minder vatbaar zijn voor het coronavirus. De culturele sector is bovendien bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen om dat mogelijk te maken. Extra-murosactiviteiten bieden niet alleen een enorme meerwaarde voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren, ook de culturele sector heeft er alle baat bij om weer activiteiten te kunnen organiseren. Als zwemmen kan, waarom theater dan niet?

Elisabeth Meuleman is het eens met de collega's die pleiten voor een zekere mildheid inzake de mondmaskers. In het onderwijs is communicatie inderdaad cruciaal. Gelaatsuitdrukking en verstaanbaarheid zijn heel belangrijk. Mondmaskers bemoeilijken het onderwijs. In de horeca mag je ze afleggen als je zit. Op school zou dat niet mogen. Zeker als met plexiglas tussen de banken wordt gewerkt of de afstand kan worden gegarandeerd, is verantwoordelijkheidszin dan niet belangrijker dan een algemene mondmaskerplicht? De veiligheid is belangrijk, en als de

afstand niet kan worden gegarandeerd moeten de mondmaskers worden opgezet, maar moet men geen vertrouwen geven aan diegenen die het onderwijs en de context beheren?

Wat met de kinderen die zelf tot een risicogroep behoren, of die een broer, zus of ouders hebben met gezondheidsproblemen waardoor ze niet naar school kunnen, of met kinderen die door ziekte langere tijd out zijn? Is daarvoor voldoende voorzien? Is er bijvoorbeeld een uitbreiding van Bednet gepland? Elisabeth Meuleman heeft daar nog geen plan voor gezien. Bednet moet ten volle digitaal beschikbaar zijn en alle leerlingen moeten over een pc beschikken. Daarover moeten afspraken worden gemaakt met de scholen. Er zijn heel concrete richtlijnen voor de groep die voor langere tijd moet thuisblijven, een groep die misschien wel groter is dan in normale tijden. Ook zij mogen geen achterstand oplopen. Ook hun recht op onderwijs moet worden gegarandeerd, ofwel aan huis ofwel op een andere manier.

Op 20 augustus stelde de burgemeester van Vilvoorde dat zijn stad mogelijk niet in geel maar in oranje zal moeten beginnen omdat ze grenst aan Brussel, waar de cijfers hoog zijn. Dat vindt Elisabeth Meuleman een eigenaardige communicatie. Moeten alle scholen in de rand van Brussel dan in code oranje beginnen? Deelt de minister die visie? Kan er daarover communicatie komen? Dergelijke paniekzaaijerij is nefast. Er is daar vaak een kwetsbaar publiek. Die ouders zullen hun kinderen thuishouden. Dat wil Elisabeth Meuleman absoluut niet.

Een aantal studenten van de hogeschool Howest hebben in een mail gevraagd om te denken aan de bacheloropleidingen waarbij praktijkervaring cruciaal is. Bijvoorbeeld onderwijs, maar ook verpleegkunde. Daar zijn weinig richtlijnen over. In sommige hogescholen zijn de contacturen zeer beperkt, wat die opleidingen niet ten goede komt. De spreker vraagt of daar richtlijnen voor zijn, om daar toch in een minimum aan contacturen te voorzien. Heeft de minister gesprekken daarover, naar aanleiding van de oproep waarmee die studenten aan de alarmbel trekken? Ze vrezen immers dat de kwaliteit van hun opleiding in het gedrang komt.

1.8. Arnout Coel

Arnout Coel stelt vast dat er over de ventilatie verschillende meningen in de pers te lezen staan. Het is altijd van belang om de lokalen goed te verluchten. Er zijn al initiatieven rond genomen, onder andere in het secundair onderwijs met Air@school. Ook in het basisonderwijs loopt er een project. Gezien het schoolpatrimonium is het duidelijk dat de richtlijnen hierover niet in alle scholen even vlot kunnen worden toegepast. Plant de minister nog bijkomende initiatieven om in de meest risicovolle lokalen in een meetpunt te voorzien?

Het lid breekt wat betreft de extra-murosactiviteiten een lans voor cultuur op school. Het is toch al te drastisch om nu al meteen voor het hele eerste semester alle extra-murosactiviteiten te annuleren? Hij begrijpt natuurlijk wel dat alle veiligheidsrisico's tot een minimum moeten worden beperkt, maar de sector heeft toch, in samenwerking met de minister van Cultuur, werk gemaakt van zeer strikte protocollen. Het is echt wel mogelijk om op een zeer veilige manier schoolvoorstellingen en museumbezoeken en dergelijke te organiseren. Vanuit Onderwijs moet worden afgesproken om dat zoveel mogelijk in de klasbubbel te doen. Dan moet het toch mogelijk zijn om de extra-murosactiviteiten vroeger dan in 2021 te hervatten? Wil de minister dat evalueren en daarover in overleg treden met zijn collega van Cultuur en met de sector?

1.9. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht bedankt de minister voor zijn heldere communicatie. Het was voor heel veel ouders erg belangrijk om dat zo snel mogelijk te doen.

Hoe zal men de opgelopen leerachterstand meten? Welke extra inspanningen zullen worden geleverd om daarvoor in een aanpak te voorzien? De zomerscholen zijn zeker voor de kwetsbaarste leerlingen een zeer goede zaak geweest. Er werd al, zeer terecht, gewezen op het belang van de betrokkenheid van de ouders. Het is voor de schoolgaande jeugd sowieso zeer belangrijk dat de ouders een grote betrokkenheid hebben. Op welke manier zal men daarop inspelen bij diegenen die niet zijn bereikt? Hoe kunnen zij met een plan van aanpak de opgelopen achterstand zo snel mogelijk inlopen?

Hoe zal men de verloren leerlingen terughalen? Dat zijn leerlingen die vorig jaar in het laatste jaar zaten en die, doordat er geen of te weinig opvolging was, de school hebben verlaten zonder diploma. Er zouden nu meer dergelijke leerlingen zijn. Hoe kan men ervoor zorgen dat dit geen verloren leerlingen zijn, dat ze toch een diploma halen en de school op een goede manier kunnen verlaten?

De minister zou van plan zijn om binnen afzienbare tijd het digitale aspect structureel te verankeren. Hoe kan men daar verder op inzetten? Elisabeth Meuleman wees al op de positieve aspecten van het digitale, dat iedereen de afgelopen tijd heeft leren kennen en waar in snel tempo ervaring mee is opgedaan. Die ervaring mag niet verloren gaan, maar een goede analyse dringt zich op over de positieve en negatieve aspecten. Wat heeft die ervaring bijgebracht? Welke leerlingen heeft men te weinig kunnen betrekken? Hoe kan men leerkrachten helpen om daar op een betere manier op in te spelen? Met welke zaken kan men in de toekomst verder aan de slag? Dat moet nu worden bekeken, om te weten waarop men extra moet inzetten.

Welke perspectieven zijn er voor het dko en de basiseducatie? Daarover moet meer duidelijkheid komen. Hetzelfde geldt voor het hoger onderwijs. Er was nu een communicatie over het middelbaar en het lager onderwijs, maar hoe zal men daarmee voor het hoger onderwijs omgaan?

Veel mensen reageren positief op de grote autonomie voor het lokale bestuur en de scholen. Dat vindt Jean-Jacques De Gucht allemaal wel zeer goed, maar er kan een grote onzekerheid door ontstaan bij ouders, bijvoorbeeld bij ouders wier kinderen in verschillende gemeenten naar school gaan. Hoe zal men daar een lijn in trekken, zodat het geen kakofonie wordt?

De zomerscholen waren zeer positief. Maar ook dat moet worden geanalyseerd. Wat is er fout gelopen, wat is er goed gelopen? Zo kan een draaiboek worden opgesteld, zodat daar ook het volgende jaar op kan worden ingespeeld. Dat is cruciaal voor het betrekken van leerlingen die men dreigt te verliezen. Ook die analyse moet er zo snel mogelijk komen, zodat bijsturing mogelijk wordt.

1.10. Jos D'Haese

Jos D'Haese dankt de minister voor zijn uitvoerige toelichting. Hij heeft concrete vragen bij drie punten.

Het eerste punt betreft de voorzorgsmaatregelen om de overdracht van besmetting tegen te gaan. Over ventilatie is al veel gezegd, maar er zijn heel wat scholen waar de ramen niet kunnen worden geopend. Vaak wordt er met kaduke ventilatiesystemen gewerkt. Welke globale aanpak is er om ervoor te zorgen dat elke klas kan worden geventileerd? In Nederland heeft men een Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen opgericht, met een commissaris die alle scholen afgaat om ervoor te zorgen dat de ventilatie werkt. Is men dat in Vlaanderen ook van plan? De suggestie om CO₂-meters te installeren vindt Jos D'Haese een goed idee.

Bij de heropstart na de eerste golf zei de minister dat hij ervoor zou zorgen dat er beschermingsmateriaal zou zijn voor de scholen. Toch waren er heel wat scholen die ouders en vrijwilligers moesten inschakelen om mondkmaskers te naaien. Hoe zit het nu? Moeten die scholen daar zelf voor instaan, of zal de minister hen daarbij helpen? Zijn daar middelen voor? De levertermijnen voor bepaalde beschermingsmaterialen zijn nog steeds zeer lang.

Er is voor de heropstart na de eerste golf al heel wat gewerkt aan de infrastructuur: extra toiletten, handenwassers enzovoort. Dat ging over een zeer gedeeltelijke heropening. Grote delen van het secundair onderwijs zijn niet heropgestart. Wat wordt daar nu nog voor gedaan? Is er een masterplan om ervoor te zorgen dat dit op elke school goed verloopt?

Jos D'Haese sluit zich aan bij de vragen over De Lijn. Het is zeer goed dat er voor het buitengewoon onderwijs extra capaciteit komt, maar hij vindt het redelijk onbegrijpelijk dat die er niet komt voor de rest van het onderwijs.

Wat betreft het afstandsonderwijs zal er flexibiliteit nodig zijn, zowel voor individuele leerlingen als voor hele klassen of scholen. Inzake het bij de leerlingen thuis aanwezige ICT-materiaal, pikt Jos D'Haese in bij waar de discussie vorig schooljaar eindigde. Minister Ben Weyts kreeg vanuit de scholen 19.000 aanvragen voor laptops. Er werden er 12.000 geleverd. Dat is verdienen, maar men is er dus nog niet. Professor Nicaise heeft berekend dat als men elk gezin een pc willen geven, er minstens 45.000 nodig zijn. Als men er elke leerling een willen geven, zijn er 270.000 nodig. Wat is het plan om ervoor te zorgen dat elke leerling, wanneer er moet gewijzigd worden naar afstandsonderwijs, dat afstandsonderwijs ook kan volgen?

Elk gezin moet flexibel worden. Er is heel veel rondgeden met oefeningen enzovoort. Maar als men van de ene week op de andere moet omschakelen, is dat misschien niet zo evident. Welk plan is er om ervoor te zorgen dat iedereen thuis de nodige ICT heeft? Er is 35 miljoen euro uitgetrokken.

Het derde thema is het inhalen van de leerachterstand bij de meest kwetsbare leerlingen. Het aantal C- en B-attesten is gedaald, dat is goed, men heeft mild gedelibereerd. Dat is op zich positief, maar er zijn tekorten. De afstand tussen de 'sterke' leerlingen, uit een sterk milieu, en de 'zwakke' leerlingen is toegenomen. Hoe gaat men dat gat weer dichten? Hoe gaat men ervoor zorgen dat de sociale kloof in het onderwijs, die al bijzonder diep is, niet verder verdiept wordt? Men heeft daar een versnelling en een gedifferentieerde aanpak door leerkrachten voor nodig, waarschijnlijk ook extra personeel, misschien vrijwilligers, en materiaal. Welk plan bestaat daarvoor, los van de opstart van de school? Die opstart is zeer goed, maar hoe kunnen de leerlingen die vorig jaar terrein verloren, dat nu inhalen?

1.11. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe is vooral bezorgd over de directies. Hij is bijzonder blij dat de scholen weer opengaan, zeker voor de leerlingen die een bijzonder lastig jaar gehad hebben, en ook voor de leerkrachten en directies die alles moeten organiseren. Die mensen zijn echt blij dat er transparantie en duidelijkheid is vanaf 1 september. Dat is de verdienste van de minister, en de spreker bedankt hem daarvoor. De scholen weten waar ze aan toe zijn, en vooral de achterstand die er toch wel zal zijn bij een aantal leerlingen, kan men nu aanpakken. Steve Vandenberghe weet uit ervaring dat de maand september dient voor heel wat herhalingslessen, zeker in de basisschool. Ze zullen die bijzonder goed kunnen gebruiken om de eventuele tekorten die er vorig schooljaar waren, aan te pakken en waar nodig met zorg bij te sturen.

Steve Vandenberghe maakt zich bijzonder veel zorgen en vraagt de minister om heel goed te waken over de draagkracht van de scholen. Ook zonder corona mag de opstart van een schooljaar voor een directeur niet worden onderschat. Vanaf 15 augustus start een bijzonder zware periode voor de leerkrachten. Heel het coronagebeuren komt er nog bij. Meestal moeten ze dat doen met dezelfde personeelsleden. Er komen niet plots twee of drie externe personen bij om die school te begeleiden, de directeurs blijven de hoofdverantwoordelijkheid dragen, samen met hun team. Ze kunnen natuurlijk wel terugvallen op de schoolkoepel, maar daar is ook veel werk.

Steve Vandenberghe vraagt daarom aan de minister om regelmatig tussentijdse evaluaties te doen op de werkvloer. De minister vergadert heel vaak met de koepels, vraagt heel veel feedback van hen, maar uiteindelijk zijn steekproeven op de werkvloer, met de directeurs die er dagelijks mee bezig zijn, van groot belang. Samen met de zorgleerkrachten en de preventieadviseurs, die ook een enorme verantwoordelijkheid dragen, moeten zij ervoor zorgen dat alles de komende dagen, weken en maanden coronaproof gebeurt.

Als burgemeester maakt Steve Vandenberghe het dagelijks mee: de mensen lopen op de toppen van hun tenen, ze zijn een beetje moe, ze zijn ontgoocheld en zenuwachtig. Dat zal voor de ouders niet anders zijn. Ze zullen hun kinderen naar school brengen, dat is heel positief, maar er zal bijzonder veel stress zijn. In de lokale besturen zijn de burgemeesters – een beetje oneerbiedig gezegd – het kannonenvoer, in de scholen zijn het de directeurs en de leerkrachten. Met die mensen moet men bijzonder zorgzaam omspringen de volgende dagen, weken en maanden. Het zal belangrijk worden voor de minister om in overleg met het werkveld regelmatig te evalueren en bij te sturen waar nodig.

Ook de lokale besturen kunnen hier een grote rol spelen. Dat gebeurt nu al, de meeste burgemeesters overleggen met de scholen om te kijken hoe er kan worden ondersteund. Maar ook hun draagkracht wordt steeds kleiner. Ze moeten de scholen ondersteunen, maar het is aan de Vlaamse overheid om hen verder te ondersteunen, om duidelijk en eensgezind te communiceren zodat zij ook de juiste ondersteuning kunnen geven aan de scholen.

1.12. Katrien Schryvers

Katrien Schryvers beperkt zich tot één thema: ventilatie en luchtkwaliteit. Al sinds de vorige legislatuur is er aandacht voor dat de kwaliteit van de lucht in de klassen. Er zijn, terecht, projecten opgestart door de ministers van Omgeving en Onderwijs samen. Iedereen weet dat een slechte luchtkwaliteit in de klas niet bevorderlijk is voor de leerlingen en leerkrachten: niet voor het klasverloop, niet voor de klas- en leerprestaties. Men wordt sneller suf en moe en kan moeilijker volgen.

Het thema kreeg de voorbije dagen meer aandacht en zit meer in de actualiteit omdat de slechte luchtkwaliteit en te weinig en gebrekkige ventilatie in de klassen toch ook invloed blijken te hebben op de besmettingsrisico's in het kader van COVID-19. Kan de minister verder initiatieven nemen? Zal hij daarbij verder bouwen op de gebeurtenissen van de voorbije periode?

Op haar schriftelijke vraag hierover van 3 juni kreeg Katrien Schryvers een antwoord waarin wordt ingegaan op de verschillende educatieve pakketten die werden ontwikkeld door het Vlaams Instituut Gezond Leven. Dat zijn pakketten voor het basisonderwijs, De Binnenluchtbrigade genoemd, waarbij leerlingen worden uitgedaagd via een coöperatief spel om de luchtkwaliteit in de klas te verbeteren. Er is ook een pakket voor het secundair onderwijs, dat is meer een doepakket. De minister antwoordde verder dat door corona en de problematieken daarrond de bekendmaking van de pakketten werd uitgesteld. Katrien Schryvers kan dat

begrijpen: in het voorjaar waren de scholen gesloten en deed dat niet ter zake. Maar nu wordt het natuurlijk zeer actueel. Het is met enige schroom dat de spreker dit aanklaart, want ze beseft dat de scholen, directies en leerkrachten al met veel zaken aan de slag moeten. Gezien de problematiek is dit schooljaar wel het moment om de pakketten, die al zijn uitgetest in een aantal scholen en met positieve respons, verder bekend te maken. De tools bestaan, laat scholen er bekend mee worden en ermee aan de slag gaan.

In verband met hetzelfde thema is in de voorbije periode gewerkt aan een digitale tool voor scholen waarmee ze hun huidige situatie en werking omtrent een gezond binnenmilieu in kaart kunnen brengen, opvolgen en monitoren en ze advies op maat kunnen krijgen. Wat is de stand van zaken?

1.13. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman kijkt zoals iedereen met spanning uit naar 1 september. Net als iedereen houdt zij de vinger aan de pols. De voorbije weken heeft men geluisterd naar pedagogen, psychologen, onderwijsexperts, pediaters, de kinderrechtencommissaris, om toch alle scholen op tijd open te laten gaan in het belang van de kinderen. Het parlement kon dat niet zomaar naast zich neerleggen, men moest het debat voeren, zeker omdat de media – wat ook Hannelore Goeman betreurt – berichten verspreidden dat de kans heel groot was dat het onderwijs zou starten in code oranje waardoor het secundair onderwijs niet voltijds zou kunnen opstarten. Dat is gelukkig niet gebeurd.

Heel veel leerkrachten, ouders en directies zijn bijzonder blij dat de kinderen op 1 september naar school kunnen. De spreker denkt concreet aan ouders die elk bedrag moeten overwegen, die kunnen rekenen op vervoer in het buitengewoon onderwijs, OKAN-leerlingen, leerlingen in het dko en in het volwassenenonderwijs. Uiteindelijk gaat het over de toekomst van de kinderen, over het recht op leren. Men kan zich niet permitteren om de leerachterstand nog verder te laten oplopen omdat men gewoon geen garantie heeft dat men dat voor sommige kinderen nog kan inhalen. Het gaat natuurlijk ook om het sociale aspect. Men kan niet overschatten hoe belangrijk het is om vrienden en klasgenoten te zien en de leerkrachten te kunnen aanspreken. Dat is belangrijk voor de identiteitsvorming.

De voorbije dagen hoorde Hannelore Goeman de alarmsignalen van de politie betreffende kindermisbruik. Dat is toegenomen in de coronaperiode. Het maakt haar heel blij dat scholen daar opnieuw hun signaalfunctie kunnen opnemen omdat de kinderen weer in de klas aanwezig zijn. De leerkrachten kunnen de signalen oppikken.

De spreker beseft dat de beslissing absoluut niet evident is geweest. Ze bedankt de minister oprecht voor zijn aanpak en zijn heldere uitleg. Het is een zeer moeilijk evenwicht tussen het recht op leren en de strijd tegen het virus. Daarbij moet rekening worden gehouden met de laatste pedagogische en virologische inzichten. Men is blij dat de scholen opengaan, maar het kan natuurlijk niet de bedoeling zijn mensen in gevaar te brengen. Directies en leerkrachten zullen tot het uiterste gaan. De spreker vraagt ook een inspanning van de leerlingen inzake de mondmaskers. Zij begrijpt de beslissing ter zake maar stelt zich toch ook vragen. In de horeca geldt er geen mondmaskerplicht, maar als men op zijn bank blijft zitten in de klas, wel. Zij sluit zich aan bij de oproep om dat goed op te volgen en te evalueren.

Over het algemeen heeft de spreker niets dan lof voor de draaiboeken en een pluim voor de administratie. Ze uit toch nog een aantal vragen en bezorgdheden, om te beginnen over het thema veiligheid. Het staat in de draaiboeken: vanaf fase geel maakt elke onderwijsinstelling een lokale risicoanalyse op grond waarvan wordt

vastgelegd op welke voorwaarden de school geheel of gedeeltelijk kan openen. Zijn alle scholen daar op dit moment mee bezig? Zullen alle scholen kunnen openen? Hebben de scholen hulp gekregen bij de opmaak van de lokale risicoanalyse? Waarschijnlijk van de interne en externe preventiedienst, maar welke rol hebben de inspecteurs de komende weken? Is het de bedoeling dat die opnieuw worden ingezet, heel rechtstreeks om met scholen contact te houden en de situatie op te volgen?

Op de vraag wat er gebeurt bij een besmetting, heeft de minister al geantwoord. Hannelore Goeman merkt dat er daarover op het terrein heel veel ongerustheid bestaat. Wat moeten directies en leerkrachten dan doen? Welke stappen moeten ze doorlopen? Hoe kunnen ze zo snel mogelijk schakelen? Moet dat alleen op het niveau van de klas van een besmet kind? Moet er een quarantaine zijn? Moet de hele school sluiten? De minister heeft duidelijk gezegd dat uiteindelijk het agentschap Zorg en Gezondheid en de CLB-arts de knoop zullen doorhakken. Op welke manier worden de directie en het lokale bestuur daarbij betrokken? Wie communiceert naar de ouders? Bestaan er al modelbrieven voor het geval er wordt overgegaan tot de sluiting van een school? Kunnen scholen daarbij rekenen op extra ondersteuning?

In het draaiboek staat: als een kind het vermoeden heeft van besmetting, wordt het getest; als de test positief is, wordt iedereen die met het kind contact had, opgespoord; dan wordt verwezen naar contact tracing, en dat geldt ook voor de leerkrachten. Dan krijgen de CLB's de opdracht in het kader van het contactonderzoek, de school wordt dan door het CLB aangesproken als er maatregelen worden genomen. Kan de minister dat meer concreet uitleggen? Welke rol moet het CLB precies opnemen in de contact tracing? Hoe loopt dat precies? Wie is daar verantwoordelijk voor? De spreker krijgt vragen daarover van onder andere de lokale besturen. Ze zeggen dat er op het niveau van het secundair onderwijs kinderen die buiten de gemeente wonen, naar school komen. Op dit moment hebben ze heel goed zicht op besmettingen, maar dat zal niet meer lukken als er veel meer beweging is en kinderen vanuit andere gemeenten komen. Ze vragen dat dit goed wordt georganiseerd.

Als een leerkracht ziek wordt, zal dat worden erkend als een beroepsziekte?

De externen op school worden zoveel mogelijk beperkt, staat in het draaiboek. Hannelore Goeman heeft de lijst niet gezien van de personen die wel worden toegelaten op school. Zij hoopt dat dat in elk geval geldt voor degenen die opvanginitiatieven organiseren op het terrein van de school. Is er al nagedacht over wat er gebeurt als men toch naar code oranje gaat? Mogen de mensen die opvang organiseren op school dan nog blijven komen? Alles hangt altijd aan elkaar: als er geen opvang meer is, zal de buitenschoolse opvang voor veel ouders die werken een probleem zijn.

De minister had het uitgebreid over de voorgeschreven procedure. De lokale crisiscel moet worden samengeroepen met vertegenwoordigers van het onderwijs, het CLB en het agentschap Zorg en Gezondheid. Uiteindelijk doet die een voorstel en neemt de minister een beslissing. Wat is daarin de rol van de lokale besturen? Zijn zij daarover al geïnformeerd? Weten ze wat ze moeten doen? Wie roept de lokale crisiscel samen?

De spreker heeft nog een heel concrete vraag over de situatie in Brussel. De cijfers zijn nog altijd niet echt hoopgevend. Het Europees Centrum voor Ziektepreventie en Controle heeft net de code op rood gezet. Dat betekent meer dan 120 besmettingen per honderdduizend inwoners. In Brussel gonst het van de geruchten in het onderwijsveld dat na de eerste schoolweek de code al op oranje zal springen. Kan

de minister daar al iets meer over zeggen? Dat is misschien niet evident, maar hoe zal die beslissing worden genomen?

In Vlaanderen is het redelijk duidelijk wie in de lokale crisiscel zit, maar de situatie in Brussel is natuurlijk complexer. Er is de VGC, de COCOF, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap en het CLB. Moet het agentschap Zorg en Gezondheid daarbij betrokken worden? De lokale besturen zullen daar ook wel bij worden betrokken. Hoe zal dat in zijn werk gaan? Er moet snel duidelijkheid over komen, er bestaat veel onrust over. De spreker roept de minister op om voor een eenduidige beslissing te zorgen tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. Men mag in ieder geval niet naar een situatie gaan waarin de twee gemeenschappen in een ander regime zouden zitten. Er zijn zeer veel gezinnen met een kind in een Franstalige school en een ander kind in een Nederlandstalige school. Dat zou voor heel veel chaos zorgen.

Hannelore Goeman sluit zich aan bij de opmerkingen over de ventilatie. Ze voegt er de concrete suggestie aan toe om in te zetten op een goede monitoring van de luchtkwaliteit, ook op lange termijn. In die zin is de inzet van CO₂-meters een zeer goed voorstel. Het concrete voorstel van de spreker is om een samenaankoop te organiseren. De scholen zitten daarop te wachten.

Dezelfde opmerking geldt voor mondkmaskers. Kan er een tweede samenaankoop worden georganiseerd voor mondkmaskers?

Hannelore Goeman sluit zich aan bij alle opmerkingen over het vervoer. Het is goed dat er een oplossing is voor het buitengewoon onderwijs, maar ze vindt het onbegrijpelijk dat De Lijn geen extra bussen inlegt op drukke lijnen. Het is onnodig risicovol om leerlingen op een propvolle bus te stoppen. Ze roept de minister op om daarover overleg te plegen met minister Peeters.

In het verleden heeft sp.a al meermaals gezegd dat het geen 1 september wordt als anders. Er zal meer tijd genomen moeten worden om te remediëren en ervoor te zorgen dat leerlingen die tijdens de voorbije maanden vooral afstandsonderwijs hebben gekregen, worden bijgeëend. Wordt daartoe in een pedagogisch draaiboek voorzien? Zijn er richtlijnen, tips of adviezen aan leerkrachten om goed te kunnen differentiëren tussen sterkere en zwakkere leerlingen zodat ze ondersteuning op maat krijgen? Corona mag de onderwijskloof niet nog verdiepen. De zomerscholen hebben ongelooflijk werk geleverd, maar dat alleen zal niet voldoende zijn.

Er is het fenomeen van de 'vermiste kleuters', kleuters die voor de zomer niet meer opgedaagd zijn op school. De vrees bestaat dat die ook op 1 september niet aanwezig zullen zijn. Worden scholen ondersteund om dit goed te monitoren? Zijn daar middelen voor?

Het zou een hart onder de riem kunnen zijn van de noodlijdende cultuursector en in het belang zijn van leerlingen en hun algemene ontwikkeling om ze niet een heel jaar te versteken van bezoeken aan musea, culturele centra en theaters. De spreker is ervan overtuigd dat de sector bereid is om er alles aan te doen om dit in veilige omstandigheden te organiseren. Musea zijn al sinds 18 mei open. Ze hoopt op een manier om extra-murosactiviteiten toch veilig te kunnen laten doorgaan.

Ze is het ermee eens om inzake afstandsonderwijs te blijven voortborduren op positieve ervaringen. Dat vragen directies en de Vlaamse Scholierenkoepel. Er zijn veel mogelijkheden, maar scholen moeten op maat van hun eigen publiek werken. Zij kennen hun leerlingen het best. Dat is de beste garantie om ervoor te zorgen dat iedereen mee is. Het blijft een uitdaging om iedereen goed te connecteren met een laptop, met een internetverbinding en de juiste programma's. Ze is ook

geïnteresseerd in de stand van zaken van het laptopproject en de verdeling van de 35 miljoen euro extra voor ICT. De spreker roept op om de extra inhoudelijke ondersteuning van leerkrachten niet te vergeten alsook de ICT-coördinatoren. Wat is de stand van zaken in de onderhandelingen met Smartschool? Zullen ze de prijs opnieuw laten zakken?

Veel scholen hebben al extra kosten gemaakt en zullen dat ook moeten blijven doen. Is er al een zicht op de verdeling van de middelen uit het noodfonds? Wat is de timing? Zijn er al uitbetalingen gebeurd?

Hannelore Goeman verwondert er zich over dat het nog niet uitgebreid gegaan is over het hoger onderwijs. Zij polst naar de stand van zaken van bepaalde genomen maatregelen. Heeft de minister er zicht op hoe het loopt met de procedure om overmacht in te roepen door corona? Hoeveel studenten hebben dat gedaan?

Hoe loopt de terugbetaling van de onkosten voor elektriciteit en water in april en mei? Hebben studenten die centen al gezien? De financiële problemen van veel studenten zijn er helaas alleen maar groter op geworden doordat ze in de zomer geen vakantiejob hebben kunnen doen. Zijn de extra middelen aan de stuvo's al uitgekeerd zodat die zo snel mogelijk kunnen bijspringen, zowel financieel als mentaal?

Ook het hoger onderwijs zit in code geel. Veel studenten klagen echter over de warrige communicatie op het niveau van de instellingen over wat er precies te gebeuren staat. Veel studenten zijn bang dat ze weer meer thuis zullen zitten dan in de aula. Dat is voor een aantal opleidingen problematisch. Ook een goed contact met medestudenten en professoren is belangrijk. Veel instellingen zouden van plan zijn met halve aula's te werken. Het is dan niet duidelijk wie er wel en niet mag komen. Wordt daarover overleg georganiseerd? Wordt er geprobeerd op het niveau van de administratie om alle hogeronderwijsinstellingen rond de tafel te krijgen om te proberen zoveel mogelijk op één lijn te zitten zodat het voor alle studenten duidelijk is waar ze aan toe zijn?

Is er een advies voor kotstudenten? Is er eenzelfde soort regel dat ze moeten kiezen waar ze zullen verblijven? Wordt daarover overlegd met de grote studentensteden? Die verwachten zich bij de start van het academiejaar aan een instroom van studenten uit andere delen van het land. Vooral lokale besturen zitten te wachten op duidelijke afspraken over hoe de vele besmettingen opgevolgd kunnen worden.

De spreker eindigt haar betoog met een woord van dank voor alle mensen in het onderwijsveld die het opnieuw zullen moeten waarmaken.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* drukt eerst zijn grote appreciatie uit ten aanzien van de partners in het brede onderwijsveld. Ze zien elkaar heel regelmatig en soms meer dan hen lief is, maar die langdurige vergaderingen leiden wel altijd tot een breed gedragen akkoord. De minister bedankt iedereen oprecht omdat ze hun verantwoordelijkheid nemen en bereid zijn om, wars van de eigen particuliere belangen die ze dienen te verdedigen, verder durven te kijken. De discussies verlopen soms heftig, maar het resultaat mag steeds gezien worden. De minister begrijpt dat sommige sociale partners dan achteraf met een iets andere tonaliteit communiceren naar de achterban. Hij stelt wel vast dat er akkoorden gesloten kunnen worden en dat het vertrouwen sterker is geworden, misschien mede dankzij deze crisis en het crisis-overleg.

Verschillende vragen gingen over de financiering. Op een van de volgende ministerraden legt minister Ben Weyts een voorstel op tafel over kosten en compensatie, volgens dezelfde verdeelmethode als voorheen. Ondertussen is er al ongeveer 100

miljoen euro extra uitgetrokken voor allerhande coronamaatregelen, gaande van compensatie voor extra veiligheidsinvesteringen, over ICT – 35 miljoen euro – en studentenvoorzieningen voor het hoger onderwijs. De minister zal de Vlaamse Regering opnieuw vragen naar extra middelen voor de scholen. Aan alle scholen apart kan niet worden gevraagd om te bewijzen hoeveel kosten ze hebben gemaakt en om facturen te geven. Het zou een ongelooflijke administratieve belasting zijn, zowel voor de scholen als voor de administratie, om dat te controleren.

Inzake ICT werd ook niet aan de scholen gevraagd wat hun grote nood is. De scholen die al lang op voorhand zelf hebben geïnvesteerd in ICT-uitrusting zouden op die manier worden gestraft, en de scholen die niets hebben gedaan, zouden worden beloond. De middelen zijn toegekend op forfaitaire en dus arbitraire criteria, en dat bespaart iedereen heel wat last. Het zorgt er wel voor dat de scholen allemaal al een financiële compensatie hebben gekregen. Voor het volgende trimester hoopt de minister ook nog extra middelen te vinden.

Voor het hoger onderwijs blijven de draaiboeken onveranderd. Het akkoord geldt voor alle onderwijsvormen omdat het vrij eenvoudig is om, met de fijnmazige systematiek die wordt gehanteerd, te schakelen naar code oranje. Voor elke onderwijsvorm weet de minister heel concreet welke maatregelen er bestaan en moeten worden uitgevoerd wanneer een betrokken onderwijsvorm moet schakelen naar code oranje. Dat is al duidelijk sinds juli. Er zijn natuurlijk enkele kleine wijzigingen gebeurd, enkele versoepelingen en enkele verstrengingen.

Over de internaten is er heel lang nagedacht vanwege de complexiteit en ook vanwege het risico. Internen hebben eigenlijk drie verschillende bubbels, namelijk hun eigen gezin waar ze in het weekend naartoe gaan, de klas, en de leefgroep in het internaat. Op internaat slapen en sporten ze en doen ze extrascolaire activiteiten, maar ze lopen school op een andere locatie. Die drie verschillende bubbels zorgen voor grotere risico's. Na heel veel discussie is daarvoor een apart draaiboek uitgewerkt, dat uitgaat van een eigen risicoanalyse van de situatie ter plekke, omdat dat moeilijk te vatten is in algemene richtlijnen.

Het algemene beginsel is dat internen in alle fasen van de pandemie bezoek mogen ontvangen en naar huis mogen gaan. In geval van fase geel zorgen de internaten best voor closecontactgroepen van ongeveer twintig leerlingen. Virologen hadden gevraagd ervoor te zorgen dat de echte leefgroep, de bubbel waarin sterke contacten mogelijk zijn, zou worden beperkt tot ongeveer twintig leerlingen. Dat is ook belangrijk voor de fases oranje en rood, want ook in die gevallen zullen die leerlingen dicht contact kunnen blijven hebben. Die twintig vormen dan eigenlijk een soort gezinsbubbel in de fases oranje en rood.

Op de website onderwijs.vlaanderen.be staat er een apart draaiboek voor leren en werken. Voor de praktijkcomponenten en stages zijn er duidelijke afspraken vastgelegd. Stages en duaal leren vinden plaats volgens de afspraken die zijn gemaakt in de sectoren en als de veiligheidsmaatregelen op de betrokken stageplaatsen worden nageleefd. Daarbij wordt gerekend op de verantwoordelijkheid van de bedrijven om de stagiairs veilig te laten werken.

Wat als scholen niet genoeg stageplekken vinden? Daarom zijn de draaiboeken zo lang op voorhand al gemaakt en gecommuniceerd, stelt de minister, zodat de nodige maatregelen worden genomen en zodat de leerlingen voldoende tijd hebben om een stageplaats te zoeken. In bepaalde richtingen is een minimaal aantal uren stage opgelegd. Vorig jaar heeft het Vlaams Parlement beslist dat de stage-uren facultatief zouden worden, zodat leerlingen niet moeten blijven zitten omdat ze niet voldoende stage-uren hebben kunnen vergaren. Nu moet worden bekeken of zulke maatregelen ook in september moeten worden genomen om bepaalde decretale verplichtingen draagbaar te maken.

Op de website is een niet-exhaustieve lijst opgenomen van niet-essentiële derden. Daarop staan onder andere de ondersteuners, nascholers, praktijkleerkrachten en voordrachthouders. Die voorbeelden zijn niet-limitatief en kunnen worden uitgebreid, desnoods op grond van de risicoanalyse. Er wordt gevraagd om duidelijke afspraken te maken met derden, met catering, met schoonmaak en met leveranciers en om die afspraken ook schriftelijk te communiceren. Daarbij wordt natuurlijk altijd gerekend op het gezond verstand van de scholen.

De lijst met niet-essentiële derden is onveranderd ten opzichte van juni. De onderwijsinspectie is daar wel uitdrukkelijk aan toegevoegd. Dat betekent echter niet dat scholen de onderwijsinspectie niet mogen toelaten. Ook de logopedisten worden niet uitgesloten. Een van de uitgangspunten is dat therapie en begeleiding maximaal moeten kunnen plaatsvinden, net om de meest kwetsbare kinderen te kunnen helpen en ondersteunen.

In de discussie over mondklappers heeft de minister gekozen voor een duidelijke lijn. Het is een compromis, maar wel een duidelijke lijn, en een kleine verstrenging ten opzichte van de draaiboeken van juni. In winkels zijn mondklappers ook verplicht, hoewel daar ook plexiglas wordt gehanteerd.

Er was twijfel bij de virologen of de verschillende gezichtsschermen die nu worden gebruikt voldoende bescherming bieden. Men trekt een duidelijke lijn, die inderdaad wat scherper is maar die het voordeel van de duidelijkheid heeft. Dat heeft ook te maken met respect voor de leerkrachten en aandacht voor hun veiligheid. Men mag de bezorgdheden en angsten die er wel degelijk bestaan, niet onderschatten. In sommige tussenkomsten is men daar wat vlot overgegaan, volgens de minister. In zijn mailbox, voor zover dat representatief is, is 80 procent van de reacties positief en 20 procent getuigt van bezorgdheid en echt wel wat angst in hoofde van leerlingen, ouders en leerkrachten. Men mag dat zeker niet onder de mat vegen. Men gaat ervan uit dat het in realiteit over veel meer gaat dan 20 procent omdat sommige mensen daar liever niet mee uitpakken. Dat zijn geen bangbroeken, het zijn gewoon mensen die oprecht en terecht bang zijn. Er zijn heel wat uiteenlopende studies van wetenschappers, er zijn evenveel meningen als er experts zijn. Dat zorgt voor verwarring en voedt bepaalde angsten. Men kan dat niet zomaar opzijschuiven. Er zijn inderdaad altijd wel voorbeelden te vinden van waar het gebruik van mondklappers soepeler is en waar het strenger is, maar men moet proberen een rechte lijn te trekken en de bezorgdheden in ogenschouw te nemen.

De minister begrijpt het punt dat een mondklapper zijn beperkingen heeft, maar men moet ergens een lijn trekken. De virologen hadden heel wat klachten over verschillende gezichtsschermen die werden gebruikt en geen afdoende bescherming boden, vooral voor de leerkrachten.

De extra-murosactiviteiten is een toegift die men heeft gedaan, maar enkel voor het secundair onderwijs. Ze blijven mogelijk voor het basisonderwijs. Verschillende onderwijsinstellingen hebben schoolreizen naar het buitenland, zoals sneeuwklassen, on hold gezet, al was het maar omdat reizen naar het buitenland nog altijd geen evidentie is, laat staan met grote groepen kinderen. Men zegt heel duidelijk om tijdens het eerste trimester geen extra-murosactiviteiten te organiseren in het secundair onderwijs. De minister hoopt dat dat tijdelijk is. Daar is over gediscussieerd. Men moet aan die tijdelijkheid invulling geven. Daarom heeft de minister gesuggereerd om dat af te spreken voor het eerste trimester. Iedereen was het daarmee eens. Het is de bedoeling dat dat wordt opgenomen in de FAQ's.

Naar het zwembad gaan maakt deel uit van de lestijd, van het leerplan. Dat kan blijven doorgaan, ook in het secundair onderwijs. Zwembaden zijn trouwens bij uitstek een illustratie van wijzigende inzichten en voortschrijdend inzicht. Bij de heropstart na de eerste golf waren virologen zeer terughoudend om de zwembaden

weer te openen, terwijl men nu zegt dat men de zwembaden als laatste zal sluiten. Daar zijn de wetenschappelijke inzichten snel geëvolueerd in de positieve zin.

De minister heeft begin volgende week nog een overleg met de CLB-sector, het agentschap Zorg en Gezondheid, Erika Vlieghe en andere experts van het UZA over het testen op school. Hij heeft daarover al contact gehad met de federale overheid en er wordt in een capaciteit voorzien voor de scholen in het geval er besmettingen worden vastgesteld. Men gaat niet proactief testen. Over preventief testen bestaat in de verste verte geen wetenschappelijke consensus, niet over het nut en niet over de haalbaarheid ervan, stelt de minister. Alleen al in het Vlaamse onderwijs zijn er 450.000 leerlingen in het secundair onderwijs en 450.000 in het basisonderwijs. Een test is enkel zinvol als men dat repetitief doet en dan spreekt men over gigantische aantallen. Ook over de speekseltesten bestaat vooralsnog geen wetenschappelijke consensus, ook niet over de accuraatheid en de betrouwbaarheid. De minister spreekt zich daar dus niet over uit. Als dat een betrouwbaar alternatief zou zijn, zou dat de zaken vergemakkelijken omdat het testen zoals het vandaag bestaat, nog altijd een medische handeling is die enkel kan worden uitgevoerd door medisch opgeleiden, wat bij de speekseltesten anders is. Daarmee zou men veel meer en sneller kunnen testen. Maar over de betrouwbaarheid mag natuurlijk geen enkele discussie bestaan.

Volgende week komt er een werkgroep samen met betrekking tot ventilatie, waar de vorige regeerperiode al heel wat werk rond verricht is. Men heeft infrastructuur ongeloflijke investeringen gedaan en die zal men nog doen. Oude gebouwen zijn niet per definitie altijd minder goed geventileerd dan nieuwe. Het beoordelen van de situatie heeft men toevertrouwd aan de preventieadviseurs. Er wordt altijd eerst een voorafgaande risicoanalyse gemaakt door de preventieadviseur. Specifiek vanuit het oogpunt van ventilatie neemt die alle klasruimtes onder ogen. De werkgroep zal verder verfijnen, maar er is al een specifiek draaiboek voor preventieadviseurs en directies uitgewerkt.

De procedure met betrekking tot het eventueel lokaal schakelen van geel naar oranje staat volledig op punt. Wat Brussel betreft, heeft minister Ben Weyts een alternatief scenario uitgewerkt. Het enige wat daar nog ontbreekt, is waar de drempel wordt gelegd inzake de incidentie, dus het aantal besmettingen per 100.000 inwoners op tweewekelijkse basis. Dat scenario moet opgeleverd worden door de RAG. Daarover moet de komende week beslist worden. De minister schuift daar ook aan tafel; het is niet enkel een beslissing van virologen. Dat is het laatste punt waarover nog beslist moet worden, de rest staat volledig op punt. De minister heeft daar op 19 augustus over vergaderd met het onderwijsveld, dat dit apprecieerde en goedkeurde. Enkel dat ene cijfer moet nog ingevuld worden.

Er werd gesproken over burgemeesters die nu al communiceren over wat er in hun gemeente zou gebeuren. Er is nog altijd een veiligheidsgrendel voorzien: finaal moet altijd nog het akkoord gegeven worden door de minister van Onderwijs. Die veiligheidsgrendel dient vooral om te verhinderen dat de ene gemeente iets totaal anders doet dan een naburige gemeente. Sommige parlementsleden hebben er al op gewezen en in zijn mailbox krijgt minister Weyts ook berichten van ouders en directies die zeggen dat zijn systeem niet klopt. Een lokale crisiscel kan maatregelen treffen in een gemeente, deelgemeente of zelfs wijk; het is net de bedoeling om zo fijnmazig mogelijk te kunnen werken. Er zijn nu fijnmazige data van de RAG waarmee aan de slag gegaan kan worden. Minister Weyts herhaalt dat dit net de sleutel geweest is om in code geel te kunnen starten en om de virologen over de brug te halen. Zo kunnen heel gericht maatregelen genomen worden. Dat kan wel inhouden dat iemand die woont in een gemeente die onder code oranje valt, nog wel naar school kan gaan in een gemeente die onder code geel valt. De minister begrijpt dat dit arbitrair is. Maar de tegenproef vindt hij nog veel slechter. Mocht de manier van onderwijs geven afhankelijk zijn van de gemeente waarin iemand

woont, dan zou men in het secundair onderwijs 'gele leerlingen' hebben en 'oranje leerlingen'. De 'oranje leerlingen' zouden dan afwisselend een week afstandsonderwijs krijgen en een week onderwijs in de school, terwijl de 'gele leerlingen' voltijds naar school kunnen gaan. Dat zou helemaal niet lukken. Dan krijgt men verschillende groepen binnen een klas. Hij denkt dat iedereen ervan overtuigd is dat dit systeem niet zou werken en dat er gekozen werd voor het meest logische systeem in deze vreemde tijden.

In het akkoord wordt ook gesproken over de overschakeltermijn. Dat valt lokaal af te spreken, maar er is een maximumtermijn van twee weken om over te gaan van de ene code naar de andere. Jan Laeremans zei dat er tijd gegeven moet worden om de lessenroosters aan te passen, maar dat klopt volgens de minister niet. Lessenroosters veranderen niet of moeten alleszins niet veranderen. Als er in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs naar code oranje gegaan wordt, dan kunnen de lessenroosters gewoon behouden blijven. Het enige verschil is dat de leerkracht twee keer dezelfde les zal geven: de ene week voor de ene helft van de klas en de volgende week voor de andere helft. Dat is een voordeel van het systeem. In Wallonië wil men het anders doen. Daar denkt men aan twee dagen per week les voor de ene groep en twee dagen voor de andere groep. Maar dan komt men in de knoei met de lessenroosters als er overgegaan wordt naar code oranje. Dan moet alles volledig hertekend worden. Dat is per definitie niet nodig met het systeem waarvoor in Vlaanderen gekozen wordt.

Wat de afwezigheidscodes betreft, wordt teruggegaan naar de situatie van voor de coronacrisis voor alle leerlingen die les volgen op school. Er wordt ook opnieuw bewijslast gevraagd. De minister wees eerder al op de angsten en bezorgdheden die er bestaan. Er zal niet onmiddellijk repressief opgetreden worden tegen ouders die hun kinderen niet naar school laten gaan. Hij zal aan de scholen vragen om contact op te nemen met de ouders en de dialoog aan te gaan over de reden waarom de betrokken leerling volgens de ouders niet naar school kan gaan en om aan de bezorgdheden te beantwoorden en die mensen ervan te overtuigen dat het nog altijd het beste is om hun kinderen naar school te sturen. Het virus is gevaarlijk voor de gezondheid maar een lockdown is ook gevaarlijk voor de gezondheid, zeker voor de mentale gezondheid van kinderen.

Er werden codes voorzien. Voor risicoleerlingen is dat code R. Op de website staat duidelijk omschreven wat risicoleerlingen zijn. Het belangrijkste is de attestering door de arts. Voor quarantaine wordt code R gebruikt. Voor afstandsonderwijs wordt code X behouden. Minister Weyts herhaalt dat iedereen naar school zou moeten gaan en dat iedereen moet proberen om over die – dikwijls terecht – bezorgdheden en angsten te geraken. Hij gaat ervan uit dat alle inspanningen die de scholen, directies en leerkrachten geleverd hebben, niet teniet worden gedaan doordat er weinig kinderen naar school gestuurd worden. De cijfers van mei en juni waren wat dat betreft vrij bemoedigend. In het basisonderwijs kwam 8 procent van de leerlingen niet opdagen.

De middelen voor Bednet, voor kinderen die langdurig ziek zijn of behoren tot een risicogroep, werden uitgebreid. Er werd 2 miljoen euro extra uitgetrokken voor het verruimen van het aanbod voor langdurig zieke kinderen. In totaal wordt er voor langdurig zieke kinderen 24 miljoen euro uitgegeven op jaarbasis. Dat is heel wat, maar dat gebeurt vanuit een grote bekommernis. Als zou blijken dat die middelen niet volstaan, dan kan er geschakeld worden, als aangetoond wordt dat er een financiële nood is en dat het nodig is om die te lenigen.

Wat ICT betreft, wil de minister niet vooruitlopen op het plan digitalisering. Zoals geweten, werden ongeveer 13.000 laptops bezorgd. Daarbovenop werd 35 miljoen euro overgemaakt aan de scholen. Zoals hij eerder zei, gebeurde dit forfaitair. De scholen werd de vrijheid gelaten om de middelen aan te wenden. Ze kunnen die

gebruiken voor ICT-coördinatoren, voor software en voor hardware. 35 miljoen euro is toch wel een serieus budget, meer dan een verdubbeling van het bestaande budget, merkt de spreker op.

De minister acht het mogelijk dat sommige scholen al op 7 september overschakelen op code oranje. Er is gelukkig wel een fijnmazig systeem op poten gezet, wat ervoor zorgt dat gecibleerd gewerkt kan worden.

Het busaanbod van De Lijn wordt naar jaarlijkse gewoonte uitgebreid aan het begin van het schooljaar. De Lijn heeft ook al laten verstaan dat er nog extra bussen kunnen worden ingezet als blijkt dat de bestaande capaciteit niet voldoende is. Daarover staat in de laatste week van augustus ook nog overleg gepland.

Inzake extra-murosactiviteiten stelt de minister dat het moeilijk is een lijst op te stellen van wat al dan niet mogelijk zou moeten zijn. Hij hoopt dat scholen hun gezond verstand gebruiken en zich baseren op de voorbeelden die voorhanden zijn.

Voor het buitengewoon onderwijs is de leidraad dat de leerlingen zoveel mogelijk fysieke lessen kunnen volgen. Voor OV1 en OV2, de onderwijsvormen voor leerlingen die het meest ondersteuning nodig hebben, is het zelfs zo dat leerlingen ook bij code oranje en rood naar school kunnen.

Pas bij de start van het schooljaar zal blijken hoe groot de achterstand is, zowel op groepsniveau als op individueel niveau. Vanuit het beleid zullen ter inspiratie pedagogische handvatten worden aangereikt, onder andere voor de praktische organisatie van het schooljaar en de evaluatie van leerlingen.

Wat ten slotte stages voor studenten betreft, zijn vooral de regels in de desbetreffende sectoren van belang, maar stagiairs worden wel aanzien als essentiële derden. De meeste stages zullen dus kunnen doorgaan, mits ieders veiligheid gegarandeerd kan worden.

3. Bijkomende vragen en antwoorden

Hannelore Goeman bedankt de minister voor zijn uitgebreide antwoord. Haar vragen over het hoger onderwijs zal ze schriftelijk stellen, maar ze heeft wel nog één concrete vraag over het alternatief scenario voor Brussel. Hoe wordt die beslissing genomen? Wie is daarbij betrokken? Gebeurt dat in overleg met de VGC, de COCOF en de Franse Gemeenschap? Een onderwijs met twee snelheden in Brussel en Vlaanderen is in elk geval niet wenselijk.

Wat het hoger onderwijs betreft, weet minister *Ben Weyts* alvast te zeggen dat de administratie de twee draaiboeken, respectievelijk voor de hogescholen en de universiteiten, zal publiceren op de website.

Inzake Brussel is de procedure afgeklopt, maar veel details kan de minister daarover niet geven. Er is al contact geweest met de VGC, en via de VGC ook met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Volgens de minister is er geen reden tot ongerustheid: de procedure is overgemaakt aan de Franse en de Duitstalige Gemeenschap en zij zullen eenzelfde procedure hanteren.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Koen DANIELS
Elisabeth MEULEMAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

bsc	beroepssecundair onderwijs
CBE	centrum voor basiseducatie
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
COCOF	Commission communautaire française (= Franse Gemeenschapscommissie)
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
dco	deeltijds kunstonderwijs
GEES	Groep van Experts belast met de Exitstrategie
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
IT	informatietechnologie
LOC	lokaal onderhandelingscomité
NAFT	naadloos flexibel traject
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers / onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers
OVSG	Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
RAG	Risk Assessment Group
stuvo	studentenvoorzieningen
tso	technisch secundair onderwijs
UZA	Universitair Ziekenhuis Antwerpen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten